WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
Wydział Informacji, Badań i Analiz

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W I PÓŁROCZU 2006 ROKU

Październik, 2006 rok

„Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko – pomorskim w I półroczu 2006 roku” charakteryzuje podaż i popyt na pracę w regionie. Raport ma charakter diagnostyczny. Zamieszczono w nim dane o strukturze bezrobotnych i ofert pracy według zawodów oraz rodzaju działalności pracodawcy.

Źródłem informacji są dane statystyczne gromadzone przez powiatowe urzędy pracy.

Przy publikowaniu danych prosimy o podanie źródła

„Monitoring of shortage and excess occupations in kujawsko – pomorskie voivodship in the first half – year 2006” characterises supply and demand for a job in region. The report has a diagnostic nature. The publication contains data about the structure of unemployed and the job offers by occupations and by the tape of the employer activity.

The source of information is a statistic date from report made by local labour offices.

When publishing, please, indicate the source.

SPIS TREŚCI **str.**

I.	**Wprowadzenie……**	**1**
II.	**Analiza bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim według zawodów i przynależności ostatniego miejsca pracy do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)……**	**2**
2.1.	Ogólna charakterystyka rynku pracy……...	2
2.2.	Napływ i struktura bezrobotnych według zawodów……...	4
2.2.1.	Nowe rejestracje bezrobotnych według zawodów w I półroczu 2006 r ……	4
2.2.2.	Struktura bezrobotnych według zawodów. Stan na koniec czerwca 2006 r……	6
2.2.3.	Bezrobotne kobiety według zawodów ……...	10
2.2.4.	Bezrobotne osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki według zawodów……..	13
2.2.5.	Osoby poprzednio pracujące pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów…….....	15
2.3.	Bezrobotni według przynależności ostatniego miejsca pracy do sekcji PKD……	18
III.	**Analiza ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy w województwie kujawsko-pomorskim…….. **	**20**
3.1.	Struktura zgłoszonych ofert pracy według zawodów…….....	20
3.2.	Oferty pracy zgłoszone przez pracodawców sklasyfikowanych według przynależności do sekcji PKD…….	23
IV.	**Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w I półroczu 2006 r……..... **	**25**
V.	**Podsumowanie…….. **	**31**
VI.	**Skrót w języku angielskim…… **	**32**

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z poźn. zm.) do zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy należy m. in. badanie popytu na pracę, a w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Poprzez ***monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych*** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym. Mianem ***zawodu deficytowego*** określa się zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie. Natomiast za ***zawód nadwyżkowy*** uważa się zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Obowiązek prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych ma na celu zapewnienie bieżącej koordynacji szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego zgodnego z potrzebami rynku pracy. Do szczegółowych zadań tego badania należy zaliczyć:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo - kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo - kwalifikacyjnych w układzie lokalnym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniających większą efektywność organizowanych szkoleń,
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie osób kończących naukę według zawodów,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia,
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół).

Monitoring zawodów jest prowadzony na trzech poziomach terytorialnych: powiatowym, wojewódzkim i krajowym. Raport wojewódzki, sporządzany w odstępach półrocznych, stanowi syntezę raportów powiatowych z województwa kujawsko – pomorskiego. Badanie półroczne ma charakter diagnostyczny, gdyż obejmuje analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w I półroczu danego roku. Natomiast raporty roczne składają się z dwóch części: diagnostycznej (analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko – pomorskim za miniony rok kalendarzowy) oraz części prognostycznej (zawierającej roczną prognozę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko – pomorskim sporządzoną na podstawie badań sondażowych w szkołach ponadgimnazjalnych oraz – od 2006 r. – wśród pracodawców).

Odbiorcami raportów z monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinny być przede wszystkim: administracja samorządowa i rządowa, szkoły ponadgimnazjalne, władze oświatowe oraz inne instytucje zainteresowane określaniem kierunków zmian zachodzących w strukturze zawodowej na rynku pracy.

Podstawowym źródłem informacji do opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych są dane zgromadzone w powiatowych urzędach pracy, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy:

- załącznik 3 do sprawozdania MPiPS – 01 o rynku pracy – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności",
- załącznik 2 do sprawozdania MPiPS – 01 o rynku pracy – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy."

Zakres tematyczny monitoringu dotyczy zawodów i specjalności określonych w Klasyfikacji zawodów i specjalności wprowadzonej Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644).

Ponadto przy monitoringu uwzględniono również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z 20 stycznia 2004 roku (Dz. U. Nr 165, poz. 1727) w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) [1].

II. ANALIZA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM WEDŁUG ZAWODÓW I PRZYNALEŻNOŚCI OSTATNIEGO MIEJSCA PRACY DO SEKCJI POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD)

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA RYNKU PRACY

W końcu czerwca 2006 r. na terenie województwa zarejestrowanych było 185,5 tys. podmiotów gospodarczych (bez rolników indywidualnych), z czego na sektor publiczny przypadało 3,4%, a 96,6 % podmiotów to sektor prywatny. W porównaniu z czerwcem 2005 r. nastąpił nieznaczny wzrost liczby podmiotów w rejestrze REGON (o 0,2%, tj. 446 jednostek).

Należy zauważyć, iż w rozwoju gospodarczym województwa dominującą rolę odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa. Na koniec czerwca 2006 r. w województwie kujawsko - pomorskim podmioty o liczbie pracujących do 9 stanowiły 95,3% zawartości rejestru, podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 – 3,8%. Podmioty o liczbie pracujących powyżej 49 osób to 0,9% ogółu.

Zgodnie z rejestrem REGON przeważająca cześć podmiotów gospodarczych umiejscowiona jest na terenach miejskich. W końcu czerwca 2006 r. w miastach zlokalizowanych było 75,4% ogółu podmiotów.

Na terenie województwa kujawsko – pomorskiego niezmiennie głównymi ośrodkami przemysłowymi są: Bydgoszcz, Toruń, Grudziądz, Włocławek (miasta na prawach powiatów) oraz Inowrocław, Kruszwica i Świecie. Natomiast dominujące gałęzie przemysłu to: przemysł chemiczny, spożywczy, papierniczy, drzewny, elektroniczny, maszynowy, materiałów budowlanych i wydobywczy (wydobywanie soli).

[1] Monitoring został przeprowadzony zgodnie z zasadami zawartymi w:
- Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- „Syriusz" monitoring zawodów - podręcznik użytkownika (przewodnik po aplikacji).

W I półroczu 2006 r. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** osiągnęło poziom 208,9 tys. osób i było wyższe niż w analogicznym okresie roku wcześniejszego o 0,5%. W **sektorze publicznym** przeciętna liczba zatrudnionych wyniosła 28,3 tys., a w **prywatnym** 180,6 tys. Przy czym udział sektora prywatnego w ogólnej liczbie zatrudnionych utrzymał się na ubiegłorocznym poziomie i wyniósł 86,5 %.

Spośród sekcji sektora przedsiębiorstw, w okresie styczeń – czerwiec bieżącego roku, największy roczny wzrost zatrudnienia odnotowano: w hotelach i restauracjach – o 3,8% (przed rokiem wzrost o 8,9%), w handlu i naprawach – o 2,6% (w ubiegłym roku spadek o 0,7%) oraz w obsłudze nieruchomości i firm – o 1,8% (wobec spadku o 3,8%). Największa redukcja zatrudnienia wystąpiła natomiast: w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności – o 2,4% (w ubiegłym roku wzrost o 3,0%) oraz w przetwórstwie przemysłowym – spadek o 0,1% (wobec wzrostu o 1,0% w I półroczu 2005 r.)[2].

W dniu 30 czerwca 2006 r. w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko - pomorskiego zarejestrowanych pozostawało 168.344 bezrobotnych. Lokuje to nasz region na szóstym miejscu w kraju. W porównaniu z końcem czerwca 2005 r. odnotowano spadek bezrobocia o 22.952 osoby, to jest o 12,0%. W całym kraju liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 339.781 (12,0%). Podobnie jak przed rokiem spadek liczby bezrobotnych odnotowano we wszystkich powiatach województwa, największy procentowy spadek liczby bezrobotnych zaobserwowano w Bydgoszczy (18,9%) oraz powiecie nakielskim (16,7%). Natomiast najmniejszy względny spadek bezrobocia nastąpił w powiecie lipnowskim (1,3%). Liczbę bezrobotnych w poszczególnych powiatach województwa kujawsko – pomorskiego, w końcu czerwca 2006 r., prezentuje poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba bezrobotnych - stan na 30.06.2006 r.

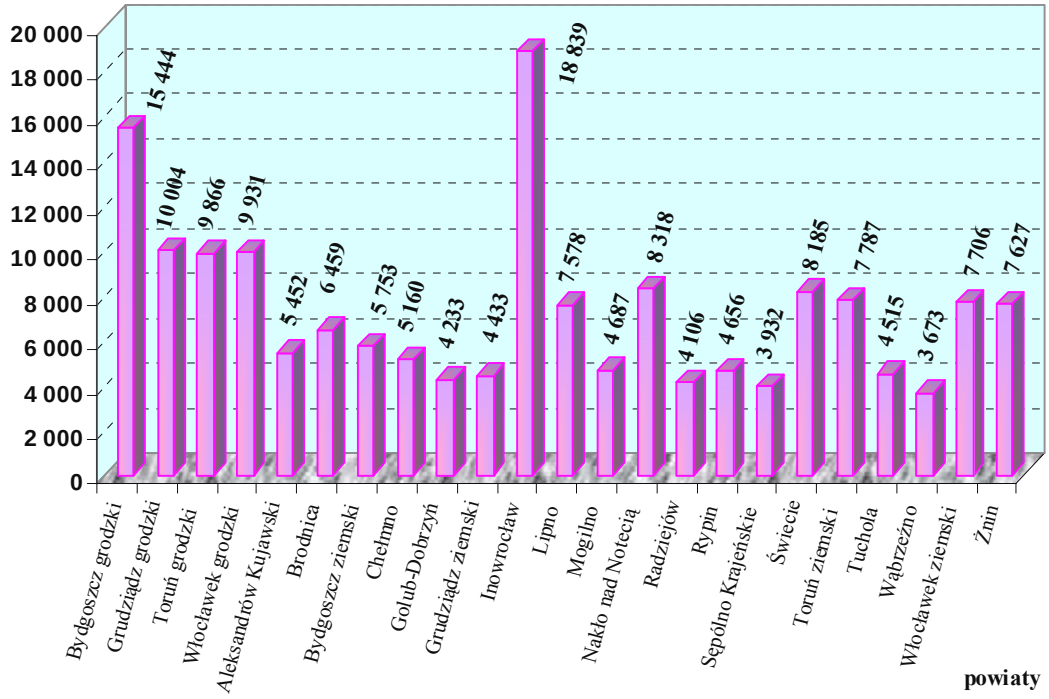

[2] Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa kujawsko – pomorskiego za czerwiec 2006 r., Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

W czerwcu 2006 r. **stopa bezrobocia** (charakteryzująca udział bezrobotnych w liczbie osób czynnych zawodowo) dla województwa wynosiła **20,2%** i była wyższa od krajowej o 4,2%. W porównaniu z końcem I półrocza ubiegłego roku wojewódzka stopa bezrobocia spadła o 2,4%. W województwie najwyższą stopę bezrobocia odnotowano dla powiatu żnińskiego, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 29,8%, bardzo wysoka stopa bezrobocia utrzymywała się również w powiecie grudziądzkim (29,3%) nakielskim (28,6%) oraz lipnowskim (28,2%). W naszym regionie stopa bezrobocia niższa od średniej krajowej utrzymuje się tylko w dwóch powiatach grodzkich: Bydgoszczy (9,5%) i Toruniu (10,7%).

2.2. NAPŁYW I STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW

Dane o bezrobotnych według zawodów i specjalności opracowane zostały na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 o rynku pracy „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności".

Nazwy oraz symbole zawodów wykazane zostały zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa klasyfikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji. Powyższe kryteria posłużyły grupowaniu poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w szersze grupy średnie, duże i wielkie.

Struktura klasyfikacji obejmuje 10 grup wielkich (1 – cyfrowy kod zawodów), 30 dużych (2 – cyfrowy kod zawodów), 116 średnich (3 – cyfrowy kod zawodów) oraz 392 grupy elementarne (4 – cyfrowy kod zawodów). Grupy elementarne zawierają 1.707 zawodów i specjalności (6 – cyfrowy kod zawodów). W niniejszym opracowaniu szczegółową analizą objęto grupy duże, grupy elementarne oraz konkretne zawody.

W statystyce rynku pracy bezrobotni poprzednio pracujący klasyfikowani są według zawodu wykonywanego w ostatnim miejscu pracy a osoby dotychczas nie pracujące zgodnie z zawodem wyuczonym (potwierdzonym świadectwem lub dyplomem kształcenia szkolnego bądź kursowego).

Oddzielną grupę stanowią osoby **bez zawodu**. Grupa ta obejmuje osoby niespełniające jednocześnie dwóch warunków: nie posiadają świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego i nieposiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie.

2.2.1. NOWE REJESTRACJE BEZROBOTNYCH W I PÓŁROCZU 2006 ROKU

W badanym okresie do powiatowych urzędów pracy w województwie kujawsko-pomorskim zgłosiło się 88.261 osób bezrobotnych. W porównaniu z pierwszym półroczem ubiegłego roku było to o 1.994 osoby więcej (2,3%). Największy napływ bezrobotnych nastąpił w Bydgoszczy, gdzie odnotowano – 9.958 nowych rejestracji. Należy tu jednak pamiętać, iż Bydgoszcz jest największym i najbardziej rozwiniętym miastem w województwie (na terenie Bydgoszczy swoją siedzibę posiada 24,2% zarejestrowanych na terenie województwa podmiotów gospodarczych[3]).

[3] Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa kujawsko – pomorskiego za czerwiec 2006 r., Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

Strukturę napływu bezrobotnych według zawodów na poziomie grup wielkich prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. "NAPŁYW" BEZROBOTNYCH W WIELKICH GRUPACH ZAWODOWYCH W I PÓŁROCZU 2006 ROKU

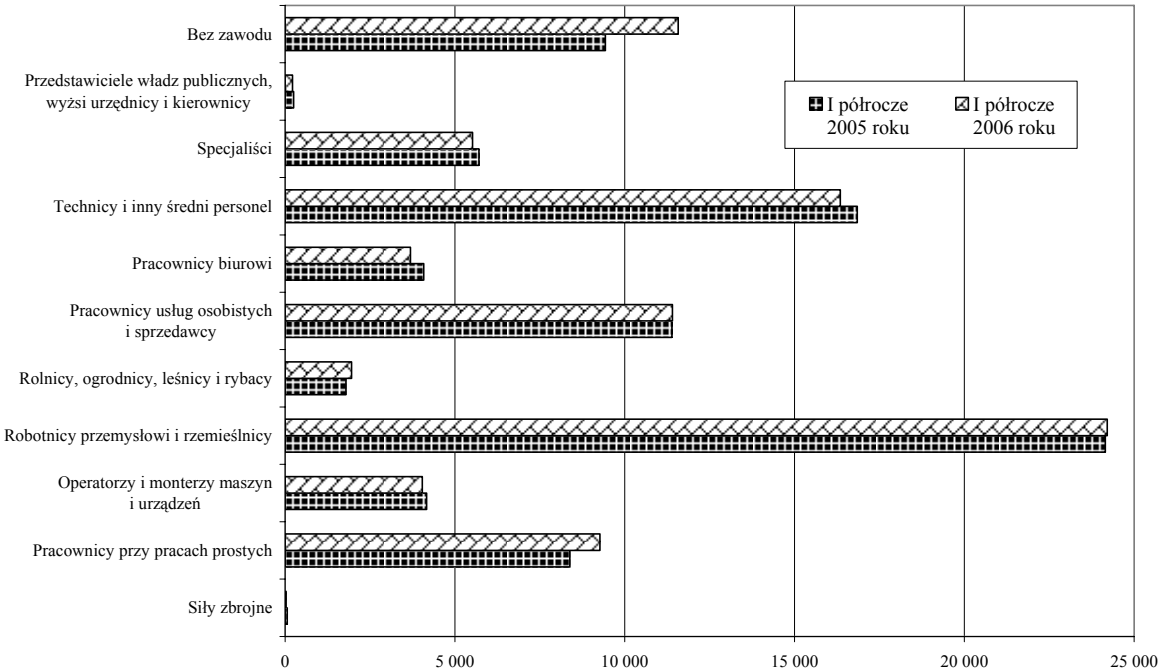

Badając strukturę noworejestrowanych bezrobotnych na poziomie dużych grup zawodowych w I półroczu 2006 r., można zauważyć, iż do urzędów pracy najczęściej zgłaszali się przedstawiciele następujących grup zawodowych:

- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (11,5% nowych rejestracji),
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (8,3%),
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (7,8%),
- pracownicy pozostałych specjalności (7,3%),
- średni personel techniczny (7,3%),
- górnicy i robotnicy budowlani (7,1%).

Nowe rejestracje bezrobotnych z sześciu wymienionych powyżej grup stanowią 56,8% łącznego napływu bezrobotnych posiadających zawód. W tym samym czasie poprzedniego roku bezrobotni z tymi zawodami stanowili 57,7%.

Duży napływ do rejestrów zanotowano również wśród bezrobotnych bez zawodu – 11.576 osób, co stanowi 13,1% ogółu nowych rejestracji. W ubiegłym roku było to 9.431 osób i 10,9% ogółu nowych rejestracji.

W województwie kujawsko – pomorskim w rankingu bezrobotnych pod względem największej liczby nowych rejestracji na pierwszym miejscu uplasowała się grupa osób bez zawodu. Cecha ta jest wspólna, dla 18 z 23 powiatów regionu. Na dalszych czterech miejscach – na poziomie grup elementarnych – znaleźli się:

2. sprzedawcy i demonstratorzy,
3. pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani,
4. ślusarze i pokrewni,
5. mechanicy pojazdów samochodowych.

W większości powiatów powyższe grupy znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach znalazły się następujące grupy elementarne:

1. technicy mechanicy (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Włocławek oraz powiaty bydgoski, lipnowski, radziejowski, toruński, włocławski, żniński;
2. pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej nie sklasyfikowani (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz i Toruń oraz powiaty brodnicki, chełmiński, rypiński, wąbrzeski;
3. stolarze i pokrewni (12 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty brodnicki, nakielski, sępoleński, świecki i tucholski.

W rankingach powiatowych tylko w powiecie golubsko – dobrzyńskim w pierwszej 5 znaleźli się bezrobotni z zawodami należącymi do grupy elementarnej z dużo niższą pozycją w rankingu wojewódzkim. Sytuacja ta dotyczyła mechaników – monterów maszyn i urządzeń (20 miejsce w rankingu wojewódzkim i 4 w powiecie golubsko – dobrzyńskim).

2.2.2. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW. STAN NA KONIEC CZERWCA 2006 ROKU

W dniu 30 czerwca bieżącego roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy województwa kujawsko – pomorskiego pozostawały 168.344 osoby bez pracy. W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego liczba bezrobotnych spadła o 12,0%. Na korzystne zmiany w poziomie bezrobocia w I półroczu 2006 roku wpłynął większy odpływ z bezrobocia niż napływ do bezrobocia: w powiatowych urzędach pracy w województwie kujawsko – pomorskim zarejestrowało się 88.261 bezrobotnych, natomiast z ewidencji wyłączono 107.938 (z czego podjęcie pracy stanowiło 47,6% wyłączeń).

Strukturę bezrobotnych według wielkich grup zawodowych na koniec I półrocza 2006 r. prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. BEZROBOTNI W WIELKICH GRUPACH ZAWODOWYCH W KOŃCU I PÓŁROCZA 2006 ROKU

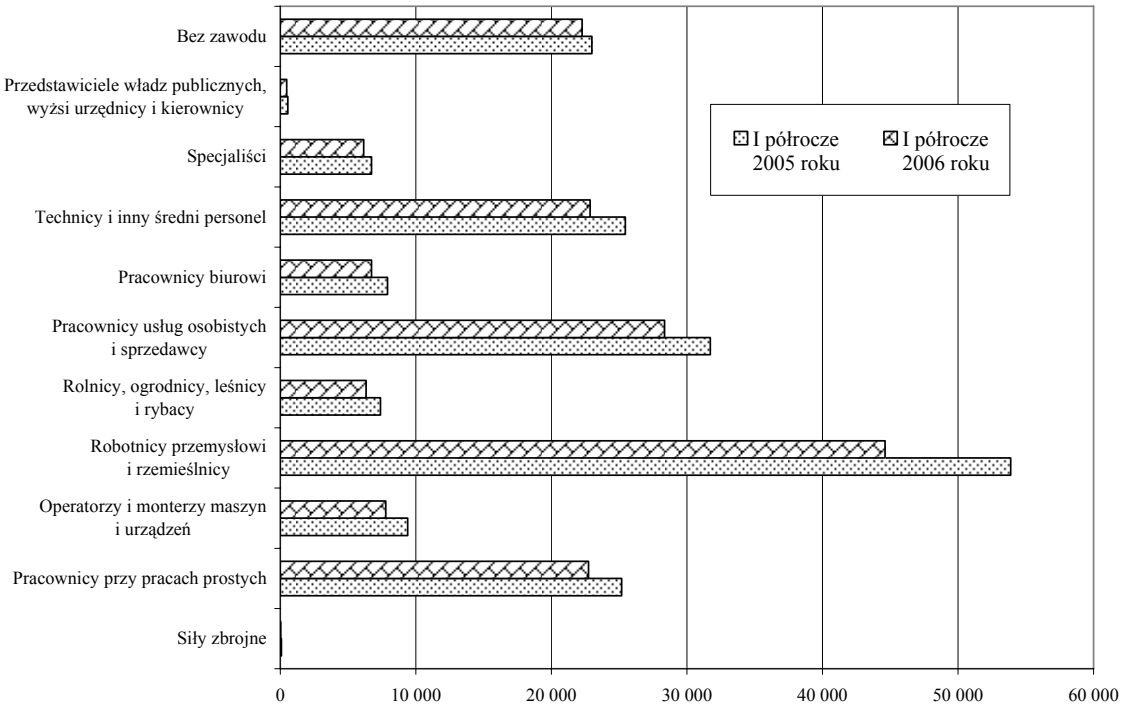

Badając strukturę bezrobotnych według stanu na dzień 30.06.2006 r. można zauważyć, iż największa liczba zarejestrowanych występuje w tych samych grupach, w których odnotowano największy napływ bezrobotnych. Jednocześnie porównując oba zaprezentowane powyżej wykresy widać, iż w porównaniu z rokiem 2005 pomimo ogólnego spadku bezrobocia struktura zawodowa osób pozostających bez pracy nie uległa zmianie.

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy to grupa najczęściej reprezentowana przez bezrobotnych. Obejmuje ona zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnego przy uzyskiwaniu i obróbce surowców, wytwarzaniu i naprawie towarów oraz budowy, konserwacji i naprawy dróg, konstrukcji i maszyn. Przedstawiciele tej grupy w liczbie 44.613 osób stanowili **26,5%** ogółu zarejestrowanych i **30,5%** osób bezrobotnych posiadających zawód (w I półroczu 2005 r. było to odpowiednio 28,2% i 32,0%). Spośród robotników przemysłowych i rzemieślników bardzo dużym bezrobociem odznaczają się trzy grupy duże:

- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – 16.642 osoby zarejestrowane, 11,4 % bezrobotnych posiadających zawód;
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 16.189 osób zarejestrowanych, 11,1% bezrobotnych posiadających zawód;
- górnicy i robotnicy budowlani – 10.595 osób zarejestrowanych, 7,3% bezrobotnych posiadających zawód.

Rozpatrując bardziej szczegółowy podział, na poziomie elementarnych grup zawodowych okazuje się, iż najczęściej bezrobotnymi są osoby z zawodami należącymi do następujących grup:

1. ślusarze i pokrewni – 4.943 osoby, z czego 95,3% to bezrobotni z zawodem *ślusarz*;
2. krawcy, kapelusznicy i pokrewni – 4.341 osób, z czego 97,8% to bezrobotni z zawodem *krawiec*;
3. mechanicy pojazdów samochodowych – 3.718 osób, z czego 62,9% to bezrobotni z zawodem *mechanik samochodów osobowych*, a 26,5% stanowią *pozostali mechanicy pojazdów samochodowych*;
4. murarze i pokrewni – 3.242 osoby, z czego 98,7% to bezrobotni z zawodem *murarz*;
5. piekarze, cukiernicy i pokrewni – 3.139 osób w tym 54,4% to bezrobotni z zawodem *piekarz*, a 44,6% stanowią *cukiernicy*.

Bezrobotni zarejestrowani w wymienionych powyżej pięciu grupach elementarnych to łącznie 43,4% z ogółu bezrobotnych zarejestrowanych wśród robotników przemysłowych i rzemieślników.

Duże bezrobocie odnotowano również w 5-tej grupie wielkiej – **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy**. Zgodnie z rozporządzeniem grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnego do świadczenia usług ochrony, usług osobistych związanych m.in. z podróżowaniem, prowadzeniem gospodarstwa, dostarczaniem żywności, opieką osobistą oraz do sprzedawania i demonstrowania towarów w sklepach hurtowych czy detalicznych. Przedstawiciele tej grupy w liczbie 28.350 bezrobotnych, stanowią **16,8%** ogółu zarejestrowanych i **19,4%** osób bezrobotnych posiadających zawód (w analogicznym okresie roku ubiegłego udziały te wynosiły: 16,6% i 18,9%). Spośród pracowników usług osobistych i sprzedawców dużym bezrobociem odznaczają się obydwie wyodrębnione grupy duże:

- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 17.657 osób zarejestrowanych, 12,1% bezrobotnych posiadających zawód;
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 10.693 osoby zarejestrowane, 7,3% bezrobotnych posiadających zawód.

Na poziomie elementarnych grup zawodów wyróżniają się tu w szczególności:

1. sprzedawcy i demonstratorzy – 17.656 osób, z czego 99,4% to bezrobotni z zawodem *sprzedawca*;
2. kucharze – 4.671 osób, z czego 90,4% to bezrobotni z zawodem *kucharz*.

Osoby zarejestrowane w tych dwóch grupach elementarnych stanowią, aż 78,8% bezrobotnych w 5-tej grupie wielkiej.

Wysoka liczba bezrobotnych została odnotowana w 3-ciej grupie wielkiej – **technicy i inny średni personel**. Jest to grupa obejmująca zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnego do wykonywania głównie prac technicznych i podobnych, związanych z badaniem i stosowaniem naukowych oraz artystycznych metod działania. Technicy i inny średni personel w liczbie 22.865 bezrobotnych to **13,6%** ogółu zarejestrowanych i **15,7%** bezrobotnych posiadających zawód (w I półroczu ubiegłego roku było to odpowiednio 13,3% i 15,1%). W tej grupie najwięcej zarejestrowanych na koniec czerwca 2006 r. należało do trzech grup dużych:

- pracownicy pozostałych specjalności – 9.707 osób zarejestrowanych, 6,6% bezrobotnych posiadających zawód;
- średni personel techniczny – 7.967 osób zarejestrowanych, 5,5% bezrobotnych posiadających zawód;
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia – 5.129 osób bezrobotnych, 3,5% bezrobotnych posiadających zawód.

Natomiast w grupach elementarnych największą liczbę zarejestrowanych odnotowano pośród:

1. pracowników do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowanych – 5.707 osób, z czego 95,0% stanowią bezrobotni z zawodem *asystent ekonomiczny* (zawód szkolny: technik ekonomista);
2. techników mechaników – 2.446 osób, z czego 88,6% stanowią bezrobotni z zawodem *technik mechanik*, natomiast 7,8% to *technicy mechanizacji rolnictwa*;
3. techników rolników, leśników i pokrewnych – 2.343 osoby, z czego 78,4% stanowią bezrobotni z zawodem *technik rolnik*, kolejne 14,6% to *technicy ogrodnicy*;
4. agentów do spraw sprzedaży – 1.444 osoby, z czego 68,8% stanowią bezrobotni z zawodem *handlowiec* (zawód szkolny: technik handlowiec), kolejne 29,3% to *przedstawiciele handlowi (przedstawiciele regionalni)*.

Zarejestrowani w wyżej wymienionych grupach elementarnych stanowią 52,2% bezrobotnych techników i innego średniego personelu.

Podobny poziom bezrobocia można zaobserwować również w 9-tej grupie wielkiej – **pracownicy przy pracach prostych.** Jest to grupa skupiająca zawody wymagające niskich lub podstawowych umiejętności i niewielkiej wiedzy teoretycznej niezbędnej do wykonywania prostych i rutynowych prac. Na koniec I półrocza 2006 r. bezrobotni z tej grupy w liczbie 22.746 osób stanowili **13,5%** ogółu zarejestrowanych i **15,6%** osób bezrobotnych posiadających zawód (w 2005 r. było to odpowiednio 13,2% i 15,0%). Znaczną liczbą bezrobotnych wyróżniają się dwie grupy duże:

- pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach – 13.021 osób zarejestrowanych, 8,9% bezrobotnych posiadających zawód;
- robotników pomocniczych w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 9.466 osób zarejestrowanych, 6,5% bezrobotnych posiadających zawód.

Na poziomie grup elementarnych największe bezrobocie występuje w następujących grupach zawodów:

1. pomoce i sprzątaczki biurowe, hotelowe i podobne – 5.744 osoby, z czego 62,8% to bezrobotni z zawodem *sprzątaczka*, natomiast 18,4% stanowią *pomoce kuchenne*;
2. robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 4.689 osób, z czego 75,8% to bezrobotni z zawodem *robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym*, natomiast 17,1% stanowią osoby z zawodem *pakowacz*;
3. gospodarze budynków – 4.383 osoby, z czego 99,3% to bezrobotni z zawodem r*obotnik gospodarczy*;
4. robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym – 3.029 osób, z czego 100,0% to bezrobotni z zawodem *robotnik budowlany*.

Bezrobotni wchodzący w skład tych czterech grup elementarnych stanowią 78,5% bezrobotnych pracowników przy pracach prostych.

Analizując najliczniejsze grupy bezrobotnych w województwie kujawsko – pomorskim na koniec czerwca 2006 r. nie można zapominać o fakcie, iż na terenie województwa zarejestrowane były 22.274 osoby **bez zawodu.** Grupa ta stanowiła 13,2% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z rokiem ubiegłym populacja ta zmniejszyła się o 717 osób (3,1%) a jej udział w ogóle bezrobotnych spadł o 1,2%.

W województwie kujawsko – pomorskim, na poziomie dużych grup zawodowych, według stanu na dzień 30.06.2006 r. najmniejsze bezrobocie występowało wśród:

- przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i zawodowych działaczy – 3 osoby,
- sił zbrojnych – 25 osób,
- nauczycieli praktycznej nauki zawodu i instruktorów – 62 osoby,
- kierowników dużych i średnich organizacji – 219 osób.

W województwie kujawsko-pomorskim w rankingu pod względem największej liczby bezrobotnych na pierwszym miejscu uplasowała się grupa osób bez zawodu. Cecha ta jest wspólna, aż dla 16 z 23 powiatów regionu. Na dalszych czterech miejscach – na poziomie grup elementarnych – znalazły się:

2. sprzedawcy i demonstratorzy,
3. pomoce i sprzątaczki biurowe, hotelowe i podobne,
4. pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani,
5. ślusarze i pokrewni.

W większości powiatów wyżej wymienione grupy zawodów znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach znaleźli się przedstawiciele następujących grup:

1. kucharze (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz oraz powiaty aleksandrowski, bydgoski, chełmiński, inowrocławski, mogileński, świecki oraz toruński;
2. robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń i Włocławek oraz powiaty aleksandrowski, brodnicki, lipnowski, radziejowski, włocławski;
3. gospodarze budynków (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń, powiaty grudziądzki, inowrocławski, nakielski, sępoleński, świecki;
4. krawcy, kapelusznicy i pokrewni (9 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty bydgoski, mogileński, toruński i tucholski;

5. pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani (11 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz i Toruń, oraz powiaty brodnicki i rypiński.

W niektórych powiatach w czołówce znajdują się grupy zawodów z dużo niższą pozycją w rankingu wojewódzkim, można tu wymienić, np.:

1. rolnicy produkcji roślinnej (20 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat grudziądzki;
2. rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej (26 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat golubsko – dobrzyński, włocławski;
3. zamiatacze i pokrewni (42 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat radziejowski.

2.2.3. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG ZAWODÓW

Na koniec czerwca 2006 r. w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko - pomorskiego pozostawało 97.658 **bezrobotnych kobiet**, co stanowiło **58,0%** ogółu zarejestrowanych. W porównaniu z końcem I półrocza ubiegłego roku populacja kobiet pozostających bez pracy spadła o 8,1%, jednak jej udział w ogóle bezrobotnych wzrósł o 2,4%. Wśród zarejestrowanych kobiet zdecydowana większość (85,0%) posiadła zawód. Wśród mężczyzn udział ten był wyższy i wynosił 89,2%.

Badając sytuację kobiet na poziomie konkretnych powiatów okazuje się, że zdecydowanie najwięcej bezrobotnych kobiet jest w powiecie inowrocławskim (10.770 osób) i Bydgoszczy (8.733 osoby). Natomiast najwyższy udział kobiet w ogóle bezrobotnych zaobserwowano w powiecie świeckim, gdzie kobiety stanowią 62,7% bezrobotnych oraz sępoleńskim, w którym udział ten wynosi 62,2% bezrobotnych. Najniższy udział kobiet wśród bezrobotnych, na koniec I półrocza 2006 r., wystąpił w powiecie radziejowskim – 51,1% i aleksandrowskim – 51,7%.

Strukturę zawodową bezrobotnych według płci na poziomie wielkich grup zawodowych prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. BEZROBOTNI WEDŁUG PŁCI W WIELKICH GRUPACH ZAWODOWYCH W KOŃCU I PÓŁROCZA 2005 ROKU

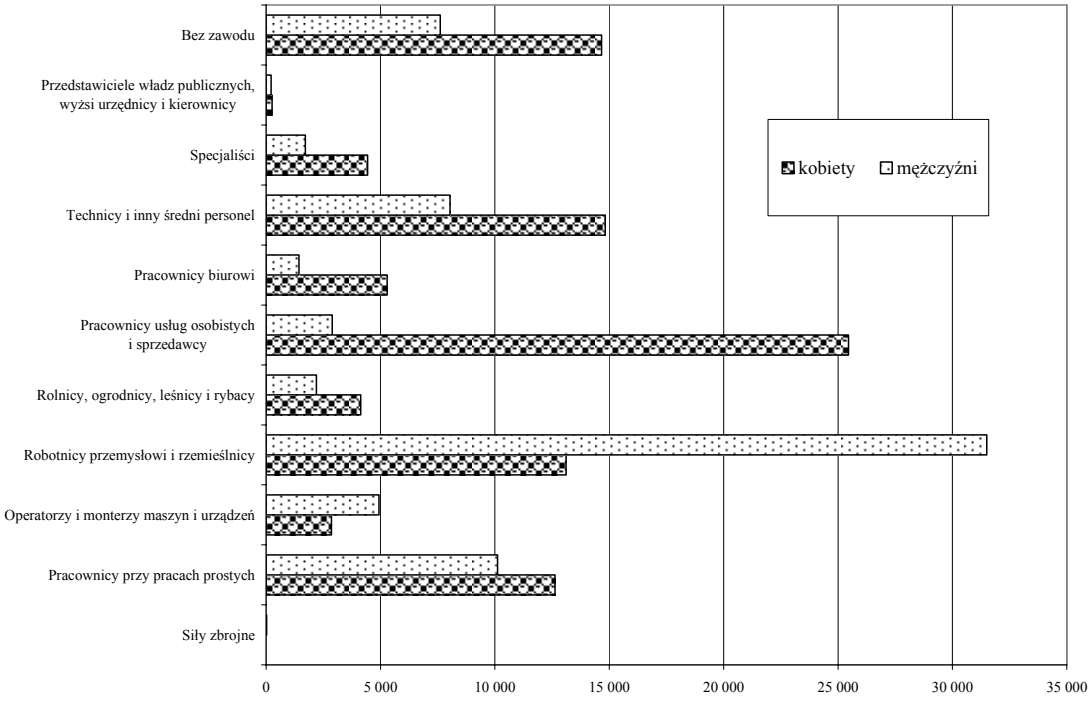

Pośród bezrobotnych kobiet, najliczniej reprezentowana jest 5-ta grupa wielka, czyli **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** –25.459 kobiet (89,8% bezrobotnych w 5-tej grupie wielkiej). Pośród pracowników usług osobistych i sprzedawców najliczniej reprezentowane przez kobiety są dwie grupy duże:

- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 16.471 bezrobotnych kobiet (19,8% kobiet posiadających zawód), głównie są to osoby z zawodem *sprzedawcy* (99,5% kobiet w tej grupie dużej);
- pracownicy usług osobistych i ochrony – 8.988 bezrobotnych kobiet (10,8% kobiet posiadających zawód), głównie są to kobiety z zawodami: *kucharz* (39,8% kobiet w tej grupie dużej), *fryzjer* (15,8% kobiet w tej grupie dużej), *kelner* (13,0% kobiet w tej grupie dużej) oraz *opiekunka domowa* (8,6% kobiet w tej grupie dużej).

Na poziomie dużych grup zawodowych znaczną liczbą bezrobotnych kobiet charakteryzują się także:

- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 10.650 bezrobotnych kobiet (12,8% kobiet posiadających zawód), głównie są to kobiety z zawodami: *krawiec* (39,2% ogółu kobiet w tej grupie dużej), *szwaczka* (25,1% ogółu kobiet w tej grupie dużej), *cukiernik* (8,8% ogółu kobiet w tej grupie dużej);
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 9.000 bezrobotnych kobiet (10,8% kobiet posiadających zawód), głównie są to kobiety z zawodami: *sprzątaczka* (39,6% ogółu kobiet w tej grupie dużej), *robotnik gospodarczy* (22,2% ogółu kobiet w tej grupie dużej), *pomoc kuchenna* (11,4% ogółu kobiet w tej grupie dużej) oraz *salowa* (7,1% ogółu kobiet w tej grupie dużej);
- pracownicy pozostałych specjalności – 7.922 bezrobotne kobiety (9,5% kobiet posiadających zawód), głównie są to kobiety z zawodami: *asystent ekonomiczny* (59,2% ogółu kobiet w tej grupie dużej) oraz *handlowiec* (9,8% ogółu kobiet w tej grupie dużej).

Badając bezrobocie wśród kobiet nie można zapominać o kobietach, które nie posiadają zawodu. Grupa kobiet **bez zawodu** na koniec czerwca 2006 r. liczyła 14.662 osoby, co stanowiło 15,0% ogółu zarejestrowanych kobiet. Włącznie z wymienionymi powyżej grupami stanowiło to 69,3% ogółu bezrobotnych kobiet.

Analizując strukturę bezrobocia wśród kobiet według zawodów warto wymienić grupy zawodów, (chociaż mniej liczne) to jednak zdominowane przez kobiety – sfeminizowane. Do takich grup dużych, poza wymienionymi wcześniej, należą:

- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów – 830 bezrobotnych kobiet, co stanowi 93,2% bezrobotnych w tej grupie, głównie są to kobiety z zawodami: *kasjer handlowy* (24,7%), *telefonistka* (22,5%), *recepcjonista* (8,0%) oraz *asystent usług pocztowych* (7,5%);
- specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia – 866 bezrobotnych kobiet, co stanowi 84,9% bezrobotnych w tej grupie, najczęściej są to kobiety z zawodami: *pielęgniarka* (51,4%) i *położna* (8,3%);
- specjaliści szkolnictwa – 861 bezrobotnych kobiet, co stanowi 77,6% bezrobotnych w tej grupie, najczęściej są to przedstawicielki takich zawodów jak: *nauczyciel nauczania początkowego* (16,4%), *nauczyciel przedszkola* (13,1%), *nauczyciel języka polskiego* (9,9%) i *pedagog szkolny* (8,8%).
- pracownicy obsługi biurowej – 4.461 bezrobotnych kobiet, co stanowi 76,5% bezrobotnych w tej grupie, przeważnie są to kobiety z zawodami: *pracownik biurowy* (62,3%), *asystent rachunkowości* (8,0%)

- ogrodnicy – 1.099 kobiet, co stanowi 75,8% bezrobotnych w tej grupie, przy czym są to bezrobotne z zawodami: *pozostali ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni* (53,1%), *ogrodnik terenów zielonych* (22,9%), *ogrodnik – uprawa warzyw polowych* (11,6%).

Podsumowując w czołówce grup o wysokim wskaźniku bezrobocia wśród kobiet występują grupy o największej liczbie bezrobotnych lub z zawodami wykonywanymi najczęściej przez kobiety, tak jak ma to miejsce w wymienionych powyżej pięciu grupach.

Na poziomie województwa w rankingu bezrobotnych kobiet grupa **bez zawodu** uplasowała się na drugiej pozycji. Na czołowych miejscach na poziomie grup elementarnych znalazły się kobiety o następujących zawodach:

1. sprzedawcy i demonstratorzy,
2. bez zawodu,
3. pomoce i sprzątaczki biurowe, hotelowe i podobne,
4. pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani,
5. krawcy, kapelusznicy i pokrewni.

W większości powiatów powyższe grupy znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach można odnaleźć:

1. kucharzy (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – sytuacja ta powtarza się w 12 powiatach;
2. robotników przy pracach prostych w przemyśle (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń i Włocławek oraz powiaty aleksandrowski, lipnowski, radziejowski, włocławski;
3. pracowników obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz i Toruń, oraz powiaty brodnicki i rypiński.

W niektórych powiatach na czołowych miejscach występują grupy zawodów z dużo niższą pozycją w rankingu wojewódzkim, np.:

1. pracownicy domowej opieki osobistej (18 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat grudziądzki;
2. rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej (16 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat golubsko – dobrzyński.

Porównując powyższy ranking zawodów (na poziomie grup elementarnych), w których zarejestrowano największą liczbę bezrobotnych kobiet z analogicznym rankingiem dla ogółu bezrobotnych zaprezentowanym wcześniej można zauważyć, iż najczęściej dotyczy on tych samych zawodów. Różnice pojawiają się tylko w przypadku zawodów typowo kobiecych jak np. *szwaczka* lub *telefonistka* oraz miejsca danego zawodu w rankingu dla kobiet a rankingu dla ogółu bezrobotnych.

2.2.4. BEZROBOTNE OSOBY W OKRESIE DO 12 MIESIĘCY OD DNIA ZAKOŃCZENIA NAUKI WEDŁUG ZAWODÓW

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie zawiera pojęcia „bezrobotny absolwent", co nie oznacza, że osoby, które ukończyły właśnie edukację nie rejestrują się w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotni. Obowiązujące obecnie zasady sprawozdawczości o rynku pracy pozwalają zidentyfikować grupę bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, w skład której wchodzą osoby wcześniej nazywane „bezrobotnymi absolwentami".

Na koniec czerwca bieżącego roku w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko – pomorskiego zarejestrowane pozostawały 5.594 **osoby będące w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki** (3,3% ogółu bezrobotnych). W porównaniu z tym samym okresem roku 2005 populacja ta zmalała o 1.076 osób, czyli 16,1%. Natomiast udział tej kategorii w ogóle bezrobotnych zmalał o 0,2%.

W poszczególnych powiatach województwa najwięcej zarejestrowanych w tej subpopulacji odnotowano w powiecie inowrocławskim (573 osoby) oraz w Bydgoszczy (379 osób) i Toruniu (366 osób). Natomiast najwyższy odsetek bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki w ogóle bezrobotnych zauważyć można w powiecie mogileńskim (5,1%). Najniższy udział tej podgrupy wśród bezrobotnych, na koniec czerwca 2006 r., wystąpił w Bydgoszczy oraz powiecie włocławskim (w obydwu wyniósł 2,5%).

Najczęściej były to osoby **bez zawodu**, które w liczbie 2.198 bezrobotnych stanowiły, na koniec badanego okresu 39,3% zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki.

Drugą co do liczebności podgrupę tworzyli reprezentanci 3-ciej grupy wielkiej, tj. **technicy i inny średni personel** (1.542 osoby, 27,6% bezrobotnych w tej subpopulacji). Na poziomie grup dużych największe bezrobocie dotyczyło:

- pracowników pozostałych specjalności – 648 bezrobotnych (19,1% posiadających zawód w tej kategorii), z czego 73,3% stanowią osoby z zawodami *asystent ekonomiczny* i *handlowiec*;
- średni personel techniczny – 520 bezrobotnych (15,3% posiadających zawód w tej kategorii), z czego 71,7% to osoby z zawodami: *technik mechanik*, *technik elektronik*, *technik informatyk, technik budownictwa* oraz *technik technologii odzieży*;
- średniego personelu w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia – 373 bezrobotnych (11,0% posiadających zawód w tej kategorii), z czego 59,8% stanowią osoby z zawodami: *technik żywienia i gospodarstwa domowego*, *pozostali technicy technologii żywności*, *technik rolnik* oraz *terapeuta zajęciowy*.

Drugą co do wielkości grupę wielką tworzą **specjaliści**, którzy w liczbie 882 osoby stanowią 15,8% zarejestrowanych. W szczególności wyróżnia się tu duża grupa pozostałych specjalistów – 524 osoby (15,4% posiadających zawód w tej kategorii), przy czym osoby z zawodami *ekonomista, pedagog*, *specjalista administracji publicznej*, *specjalista do spraw marketingu i handlu (sprzedaży)* oraz *specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych* stanowią 59,9% tej grupy.

Pośród osób do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki licznie reprezentowana jest także 5-ta grupa wielka (529 bezrobotnych w tej kategorii). **Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** to 9,5% zarejestrowanych w tej subpopulacji. Są to zarówno przedstawiciele grupy zawodowej modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 317 bezrobotnych, przy czym osoby z zawodem *sprzedawcy* stanowią 99,4% tej grupy, jak i reprezentanci grupy pracownicy usług osobistych i ochrony – 212 bezrobotnych, z czego 77,8% to osoby z zawodami: *kucharz, kucharz małej gastronomi, kosmetyczka* oraz *fryzjer*.

Bezrobotne kobiety na koniec czerwca tego roku w liczbie 3.710 stanowiły zdecydowaną większość osób w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki (66,3%). Podobnie jak w przypadku ogółu bezrobotnych były to najczęściej osoby bez zawodu – 1.539 kobiet (41,5%) oraz reprezentantki wyszczególnionych powyżej trzech grup wielkich.

Z zaprezentowanej powyżej struktury zawodowej bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki wynika, iż osoby te często reprezentują grupy zawodowe, w których na koniec badanego okresu zarejestrowano największą liczbę bezrobotnych. Sytuacja taka dotyczy w szczególności techników i innego średniego personelu oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców. Na tej podstawie możemy wnioskować o niedopasowaniu, na terenie województwa, systemu szkolnictwa do potrzeb rynku pracy w regionie.

Podsumowując na poziomie województwa wśród pierwszych pięciu miejsc w rankingu pod względem największej liczby bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki grupa **bez zawodu** uplasowała się, podobnie jak w rankingu dla ogółu bezrobotnych, na pierwszym miejscu. W rankingu wojewódzkim na pozostałych czterech miejscach na poziomie grup elementarnych znalazły się:

2. pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani,
3. sprzedawcy i demonstratorzy,
4. agenci do spraw sprzedaży,
5. technicy mechanicy.

W większości powiatów wymienione wyżej zawody znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach można odnaleźć takie zawody jak, np:

1. pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz, Toruń oraz powiaty brodnicki, bydgoski, rypiński, wąbrzeski;
2. kucharze (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz oraz powiaty aleksandrowski, golubsko – dobrzyński, inowrocławski, świecki i toruński;
3. dietetycy i żywieniowcy (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz oraz powiaty lipnowski, mogileński, sępoleński, włocławski;
4. technicy technologii żywności (10 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty inowrocławski, radziejowski, rypiński, toruński, żniński;
5. ekonomiści (11 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty: golubsko – dobrzyński, tucholski, włocławski i żniński.

W niektórych przypadkach w czołówce znajdują się zawody, które w rankingu wojewódzkim zajmują dużo niższą pozycję. Można tu wymienić następujące zawody:

1. inżynierowie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni (20 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat brodnicki;
2. organizatorzy turystyki i pokrewni (21 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń;
3. mechanicy pojazdów (24 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat grudziądzki;
4. sekretarki (44 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat chełmiński.

2.2.5. OSOBY POPRZEDNIO PRACUJĄCE POZOSTAJĄCE BEZ PRACY POWYŻEJ 12 MIESIĘCY WEDŁUG ZAWODÓW

Załącznik nr 3 do sprawozdania o rynku pracy pozwala na identyfikację osób bezrobotnych, poprzednio pracujących, według czasu pozostawania bez pracy. Na koniec I półrocza 2006 r. w rejestrach bezrobotnych pozostawało 68.247 **osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy**, co stanowiło 40,5% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z czerwcem 2005 r. liczba bezrobotnych w tej subpopulacji zmalała o 11.527 osób, natomiast jej udział w ogóle bezrobotnych zmniejszył się o 1,2%.

Należy tu jednak pamiętać, iż nie można utożsamiać osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy z kategorią długotrwale bezrobotnych. Zgodnie z przepisami obowiązującymi od 1 listopada 2005 r. długotrwale bezrobotny to bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu pracy i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Rozpatrując sytuację osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy na poziomie poszczególnych powiatów województwa kujawsko-pomorskiego okazuje się, iż największy udział bezrobotnych należących do tej podgrupy w ogóle bezrobotnych odnotowano w powiecie inowrocławskim, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 47,7% (8.988 osób). Natomiast najniższą wartość tego wskaźnika można obserwować w powiatach lipnowskim (34,4% ogółu bezrobotnych i 2.604 osób zarejestrowanych w tej kategorii), radziejowskim (35,7% i 1.466 osób) oraz toruńskim (35,8% i 2.786 osób).

Strukturę zawodową bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy według wielkich grup zawodowych prezentuje poniższy wykres.

Wykres 5. BEZROBOTNI POPRZEDNIO PRACUJĄCY POZOSTAJĄCY BEZ PRACY POWYŻEJ 12 MIESIĘCY W WIELKICH GRUPACH ZAWODOWYCH W KOŃCU I PÓŁROCZA 2006 ROKU

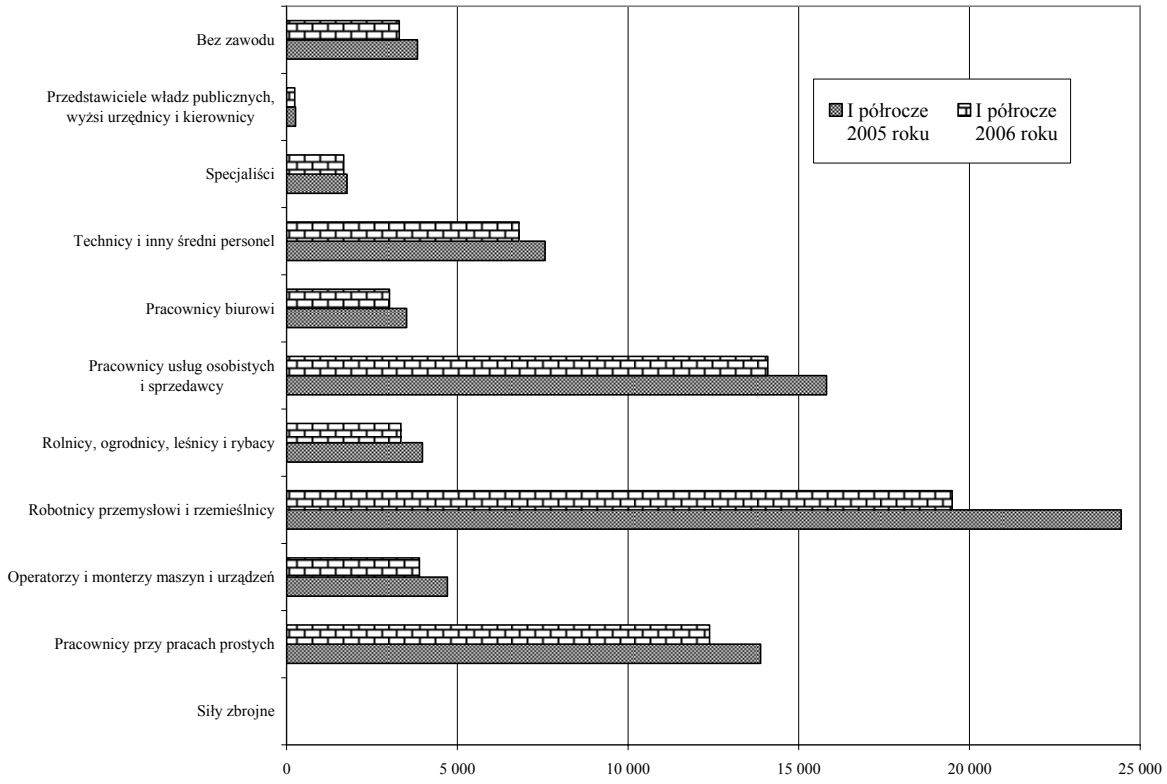

Z zaprezentowanego powyżej wykresu wynika, iż struktura zawodowa osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy nie zmieniła się w porównaniu z 2005 r. Dodatkowo można zauważyć, że na terenie województwa bezrobotni w tej podgrupie najczęściej są przedstawicielami grup zawodowych, w których występuje największe bezrobocie. I tak zarejestrowani w tej kategorii to w przeważającej części bezrobotni z zawodami należącymi do 7 – mej grupy wielkiej, czyli **robotników przemysłowych i rzemieślników** (19.492 osoby i 28,6% zarejestrowanych w tej kategorii). Drugą co do wielkości grupę stanowią przedstawiciele zawodów pochodzących z 5 – tej grupy wielkiej tj. **pracowników usług osobistych i sprzedawców** (14.093 osoby i 20,6% zarejestrowanych w tej kategorii). Na kolejnym miejscu uplasowała się grupa **pracowników przy pracach prostych** (12.388 osób i 18,2% zarejestrowanych).

W przypadku osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy grupa bezrobotnych **bez zawodu** stanowiła 4,8% (3.299 osób) zarejestrowanych w tej podgrupie (dla ogółu bezrobotnych analogiczny udział wyniósł 13,2%).

Oprócz grup, w których występuje największa liczba bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, można też wyszczególnić grupy zawodów generujących długotrwałe bezrobocie. Zawody te można odnaleźć wykorzystując **wskaźnik długotrwałego bezrobocia**[4]. Na poziomie dużych grup zawodowych wskaźnik długotrwałego bezrobocia przekraczający 50% dotyczy:

- modelek, sprzedawców i demonstratorów – 9.950 bezrobotnych w tej kategorii, z czego 99,4% to osoby z zawodem: *sprzedawca*;
- pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach – 8.038 bezrobotnych w tej kategorii, z czego 59,0% to osoby z zawodami: *robotnik gospodarczy* oraz *sprzątaczka*;
- robotników pomocniczych w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 5.544 bezrobotnych w tej kategorii, z czego 67,0% to osoby z zawodami: *robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym* oraz *robotnik budowlany*;
- rolników – 2.120 bezrobotnych w tej kategorii, z czego 80,8% stanowią bezrobotni z zawodami: *pozostali rolnicy produkcji roślinnej* oraz *rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej*;
- operatorów i monterów maszyn – 1.527 bezrobotnych, z czego 53,0% stanowią przedstawiciele grup elementarnych: *monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych*, *monterzy sprzętu elektronicznego*, *operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, warzyw, nasion oleistych i pokrewni*, *monterzy maszyn urządzeń mechanicznych* oraz *operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa mięsa i ryb*;
- operatorów maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych – 832 osoby, z czego 70,3% to osoby z zawodami z grup elementarnych: *operatorzy urządzeń do procesów chemicznych i produkcji chemikaliów, maszyniści silników, kotłów parowych i pokrewni* oraz *monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych*;
- robotników zawodów precyzyjnych, ceramików, wytwórców wyrobów galanteryjnych, robotników poligraficznych i pokrewnych – 642 osoby, z czego 79,6% to bezrobotni z zawodami z grup elementarnych: *zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni*, *formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni, introligatorzy* oraz *mechanicy precyzyjni;*
- pracowników obrotu pieniężnego i obsługi klientów – 463 osoby, z czego 61,8% to osoby z zawodami należącymi do dwóch grup elementarnych: *kasjerzy i sprzedawcy biletów* oraz *telefoniści*;

[4] Wskaźnik długotrwałego bezrobocia opisuje jaka część osób zarejestrowanych w badanym zawodzie staje się osobami pozostającymi bez pracy powyżej 12 miesięcy. Jest on wyrażany jako iloraz liczby zarejestrowanych bezrobotnych w badanym zawodzie, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy do ogólnej liczby zarejestrowanych w tym zawodzie.

- leśników i rybaków – 313 osób, z czego 66,1% to bezrobotni z zawodem *robotnik leśny;*
- kierowników małych przedsiębiorstw – 143 bezrobotnych, z czego 88,8% to *kierownicy małych przedsiębiorstw w handlu hurtowym i detalicznym*, *kierownicy małych przedsiębiorstw obsługi biznesu*, *kierownicy małych przedsiębiorstw gdzie indziej niesklasyfikowanych*.

Pośród grup dużych charakteryzujących się wysokim wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia znalazła się również grupa obejmująca nauczycieli praktycznej nauki zawodu i instruktorów z udziałem 53,2% oraz przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze z udziałem 66,7%. Należy jednak zauważyć, iż łącznie w obu tych kategoriach, na koniec czerwca 2006 r. zarejestrowanych pozostawało 35 osób, co stanowi 0,05% bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Na koniec I półrocza tego roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy województwa kujawsko – pomorskiego pozostawały **42.972 kobiety poprzednio pracujące pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy** (63,0% tej grupy). W przeważającej części były to kobiety z zawodami należącymi do grup zawodowych wymienionych w części dotyczącej struktury bezrobocia wśród kobiet.

W przypadku kobiet wskaźnik długotrwałego bezrobocia przekraczający 50% dotyczy tych samych grup co ogółu bezrobotnych. Po za tymi grupami wymienionymi powyżej dodatkowo można tu jeszcze wyszczególnić grupy:

- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieslnicy – 5.561 kobiet, z czego 78,6% stanowią przedstawicielki zawodów: *krawiec*, *szwaczka*, *cukiernik*, *obuwnik przemysłowy* oraz *piekarz*;
- ogrodnicy – 574 kobiety, z czego 79,1% to osoby z zawodami: *pozostali ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni* oraz *ogrodnik terenów zielonych*;
- górnicy i robotnicy budowlani – 218 kobiet, z czego 53,2% to osoby z zawodami z grupy elementarnej *malarze budowlani i pokrewni*;
- kierowcy i operatorzy pojazdów – 161 kobiet, z czego 70,8% to osoby z zawodami z grupy elementarnej *dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni*.

Podsumowując na poziomie województwa wśród pierwszych pięciu miejsc w rankingu pod względem największej liczby bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, na poziomie grup elementarnych, grupa **bez zawodu** uplasowała się na trzecim miejscu. Na pozostałych miejscach w rankingu wojewódzkim znalazły się:

1. sprzedawcy i demonstratorzy,
2. pomoce i sprzątaczki biurowe, hotelowe i podobne,
3. bez zawodu,
4. robotnicy przy pracach prostych w przemyśle,
5. gospodarze budynków.

W większości powiatów powyższe zawody znajdują się w ścisłej czołówce, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach można spotkać również następujące elementarne grupy zawodów:

1. ślusarze i pokrewni (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Bydgoszcz oraz powiaty bydgoski, chełmiński, nakielski, tucholski, wąbrzeski, żniński;
2. rolnicy produkcji roślinnej (13 miejsce w rankingu wojewódzkim) – sytuacja ta powtarza się w powiatach: aleksandrowskim, grudziądzkim, lipnowskim, radziejowskim, sępoleńskim, wąbrzeskim i włocławskim;
3. kucharze (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty chełmiński, inowrocławski, mogileński, świecki, tucholski i żniński;

4. pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani (9 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Bydgoszcz, Toruń oraz powiaty mogileński, nakielski, sępoleński i tucholski;
5. krawcy kapelusznicy i pokrewni (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty bydgoski, mogileński, nakielski, toruński, tucholski;
6. robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (12 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Włocławek i powiaty aleksandrowski, lipnowski, rypiński.

W niektórych przypadkach na najwyższych miejscach można odnaleźć zawody z dużo niższą pozycją w rankingu wojewódzkim. Można tu wyróżnić pięć zawodów, które w rankingu wojewódzkim znalazły się poniżej 25 miejsca:

1. pracownicy domowej opieki osobistej (26 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat grudziądzki;
2. zamiatacze i pokrewni (27 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiaty golubsko-dobrzyński i radziejowski;
3. rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej (29 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat żniński;
4. robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni (31 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat radziejowski;
5. monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych (51 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz.

Można zwrócić uwagę na fakt, iż powyżej zostały wyszczególnione prawie te same zawody, w których w analogicznym rankingu dla ogółu bezrobotnych odnotowano największą liczbę zarejestrowanych. Dużym problemem bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy jest zagrożenie procesem marginalizacji i wykluczenia społecznego. Osoby długotrwale bezrobotne tracą umiejętności potrzebne na rynku pracy. Z czasem nie tylko nie potrafią zabiegać o pracę, ale równie często nie są w stanie jej utrzymać. Z drugiej strony także pracodawcy nie są zainteresowani pozyskiwaniem takich pracowników.

2.3. BEZROBOTNI WEDŁUG PRZYNALEŻNOŚCI OSTATNIEGO MIEJSCA PRACY DO SEKCJI PKD

Zgodnie ze stanem na dzień 30.06.2006 r. bezrobotni, według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, najczęściej pochodzili z sekcji **przetwórstwo przemysłowe** – 34.933 osoby bezrobotne, co stanowiło 26,6% ogółu bezrobotnych uprzednio pracujących (w porównaniu z końcem czerwca 2005 r. udział tej populacji zmalał o 0,8%). Największą liczbę bezrobotnych z tej sekcji zanotowano w powiecie inowrocławskim – 4.534 osoby (29,7% bezrobotnych uprzednio pracujących w tym powiecie). Jednakże najwyższy udział bezrobotnych z sekcji przetwórstwo przemysłowe zaobserwowano w powiatach tucholskim 33,0% (1.160 osób zarejestrowanych), toruńskim – 32,0% (2.005 osób) oraz bydgoskim – 30,5% (1.395 osób).

Duża liczba bezrobotnych uprzednio pracujących występuje również w sekcji **handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego –** 27.350 osób, co stanowi 20,8% bezrobotnych poprzednio pracujących (w porównaniu z końcem I półrocza 2005 r. udział tej populacji wzrósł o 0,6%). Najwyższą liczbę bezrobotnych z tej sekcji zanotowano w Bydgoszczy, gdzie na koniec czerwca 2006 r. w rejestrach pozostawało 2.948 bezrobotnych z tej sekcji, którzy stanowili 22,2% bezrobotnych uprzednio pracujących. Znaczącą liczbę bezrobotnych z tej sekcji zanotowano także w Inowrocławiu (2.615 osób i 17,1% bezrobotnych uprzednio pracujących). Jednakże najwyższy udział bezrobotnych z sekcji handel hurtowy i detaliczny, naprawy

pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego odnotowano w powiecie brodnickim – 37,0% (1.894 osoby zarejestrowane).

Pod względem znacznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych wyróżniają się także następujące sekcje PKD:

- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 12.826 osób (9,8% bezrobotnych poprzednio pracujących), największy udział wystąpił w powiatach: chełmińskim (31,8%);
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne – 12.754 osoby (9,7% bezrobotnych poprzednio pracujących), przy czym największy udział tej grupy wystąpił w powiatach: grudziądzkim (22,7%) i lipnowskim (20,9%);
- budownictwo – 10.492 osoby (8,0% bezrobotnych poprzednio pracujących), największy udział wystąpił we Włocławku (11,9%) i Bydgoszczy (10,1%) oraz powiecie lipnowskim (11,3%).

Bezrobotni zarejestrowani w wyszczególnionych powyżej pięciu sekcjach, na koniec I półrocza 2006 r. stanowili 74,8% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących. W tym samym okresie roku ubiegłego udział ten wynosił 75,9%.

W większości powiatów wyszczególnione powyżej sekcje znajdują się na czołowych miejscach, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach można odnaleźć sekcje:

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – sytuacja ta powtarza się w 13 powiatach;
- działalność niezidentyfikowana (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Włocławek oraz powiaty nakielski, radziejowski, wąbrzeski i włocławski;
- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (8 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Bydgoszcz, Grudziądz, Toruń oraz powiat sępoleński.

Strukturę bezrobotnych zgodnie z rodzajem działalności ostatniego miejsca pracy według sekcji PKD prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Bezrobotni według przynależności ostatniego miejsca pracy do sekcji PKD

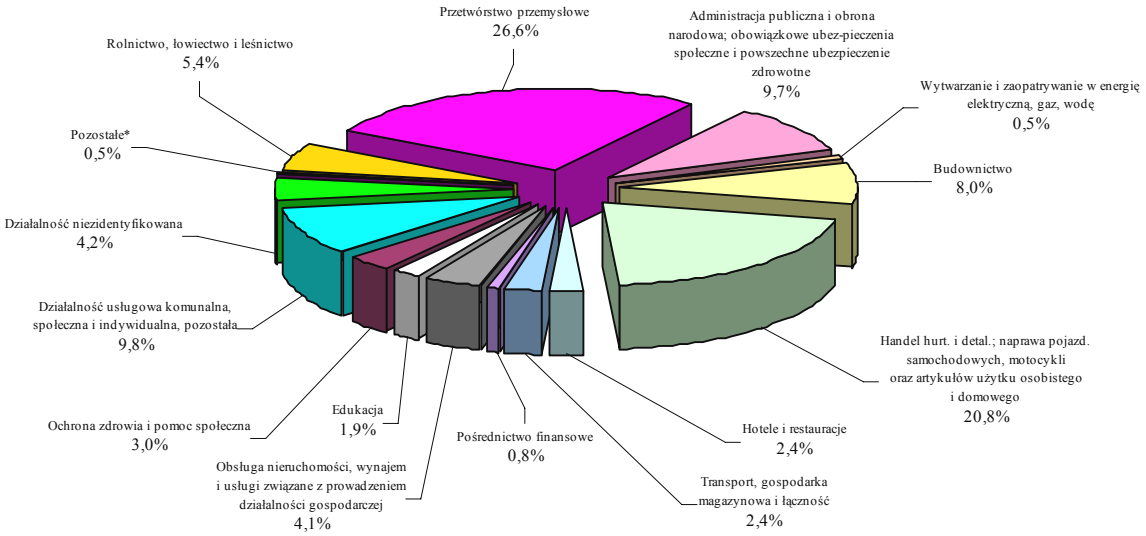

*do pozostałych sekcji PKD należą: górnictwo, rybactwo, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz organizacje i zespoły eksterytorialne

W okresie od stycznia do czerwca 2006 r. do powiatowych urzędów pracy zgłosiło się 65.710 osób poprzednio pracujących (74,4% ogółu bezrobotnych). Największy napływ bezrobotnych nastąpił w tych samych sekcjach, w których na koniec badanego okresu liczba zarejestrowanych bezrobotnych była największa. W wymienionych wcześniej pięciu sekcjach PKD w ciągu półrocza łącznie odnotowano 49.184 rejestracje bezrobotnych, co stanowiło 74,9% napływu bezrobotnych uprzednio pracujących.

III. ANALIZA OFERT PRACY ZGŁOSZONYCH DO POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

3.1. STRUKTURA ZGŁOSZONYCH OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

Zgodnie ze sprawozdaniem MPiPS – 01 o rynku pracy w ciągu I półrocza 2006 r. do powiatowych urzędów pracy województwa kujawsko – pomorskiego wpłynęło **36.916 ofert zatrudnienia**[5] (w porównaniu z rokiem poprzednim było to 10.039 ofert – 37,4% więcej). Podobnie jak w latach wcześniejszych przeważająca część ofert pochodziła z zakładów usytuowanych w miastach (70,2%). Z sektora publicznego zgłoszono 13.971 ofert, a z prywatnego 22.945 ofert (stanowiło to odpowiednio 37,8% i 62,2% wszystkich ofert). Spośród zgłaszanych ofert – 801 przeznaczonych było dla osób niepełnosprawnych, kolejne 348 to oferty dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia zakończenia nauki.

Rozkład liczby zgłoszonych ofert pracy w poszczególnych powiatach województwa, w I półroczu 2006 r. przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2006 r.

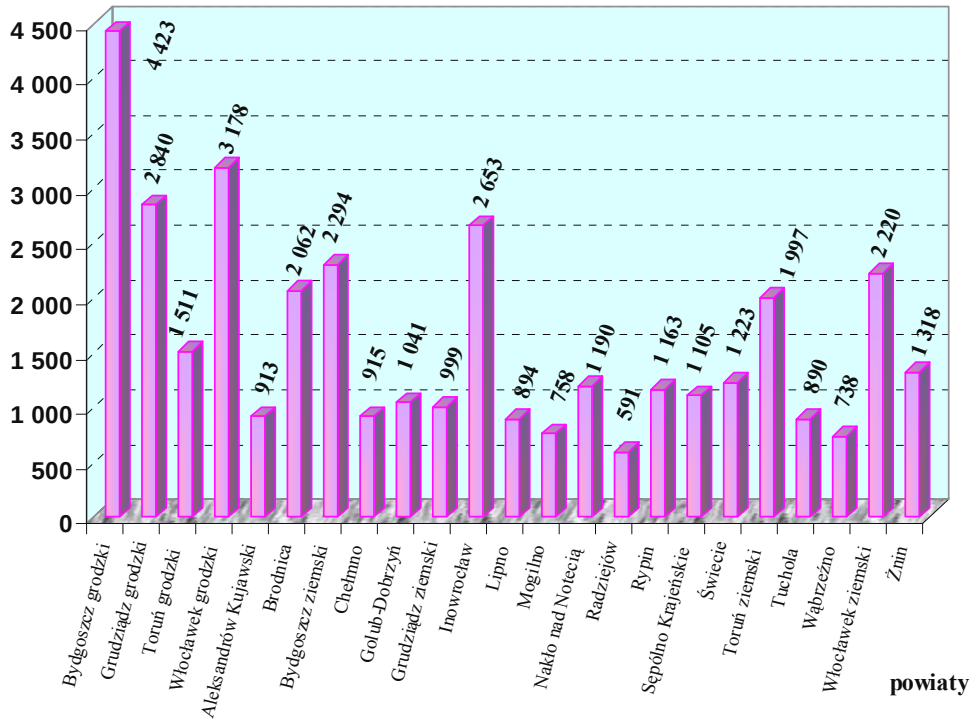

[5] Zgodnie z objaśnieniami do Sprawozdania MPiPS – 01 o rynku pracy ofertami pracy są zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia i miejsca przygotowania zawodowego na stanowisku pracy oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych i stażu, a także w ramach umów zlecenia i umów o dzieło.

Jak wynika z powyższego wykresu największa liczba ofert pracy pochodziła z Bydgoszczy (12,0%), Włocławka (8,6%), Grudziądza (7,7%) oraz powiatu inowrocławskiego (7,2%). Warto zauważyć, iż największa liczba ofert wpłynęła do bardzo zróżnicowanych pod względem stopy bezrobocia powiatów, dla których stopa bezrobocia w czerwcu 2006 r. wyniosła odpowiednio: Bydgoszcz – 9,5%, Włocławek – 18,0%, Grudziądz – 26,4%, powiat inowrocławski – 27,3%. Natomiast najmniej ofert pracy zgłoszono w powiatach radziejowskim (1,6% wszystkich ofert), wąbrzeskim i mogileńskim (odpowiednio 2,0% i 2,1% wszystkich ofert). W powiatach tych stopa bezrobocia wahała się od 24,0% (powiat radziejowski) do 27,2% (powiat wąbrzeski).

Tabela 1. Grupy duże i elementarne, w których (w I półroczu 2006 r.) zgłoszono największa liczbę ofert pracy

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodowj	Oferty zgłoszone w I półroczu 2006 r.	Udział w ogóle zgłoszonych ofert	Liczba ofert aktualnych na koniec czerwca 2006r.
91	**PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH**	**8 888**	**25,7**	**442**
9141	Gospodarze budynków	7 079	20,5	339
9132	Pomoce i sprzątaczki biurowe, hotelowe i podobne	978	2,8	47
93	**ROBOTNICY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYŚLE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE**	**3 474**	**10,1**	**238**
9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1 781	5,2	77
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	959	2,8	128
9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	627	1,8	29
34	**PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI**	**3 064**	**8,9**	**235**
3431	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	1 535	4,4	39
3415	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	420	1,2	69
3461	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	411	1,2	50
3432	Księgowi	269	0,8	34
41	**PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ**	**3 045**	**8,8**	**257**
4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	2 095	6,1	146
4131	Magazynierzy i pokrewni	659	1,9	86
52	**MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY**	**2 914**	**8,4**	**204**
5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	2 914	8,4	204
71	**GÓRNICY I ROBOTNICY BUDOWLANI**	**2 486**	**7,2**	**430**
7121	Murarze i pokrewni	842	2,4	154
7125	Robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni	355	1,0	24
7141	Malarze budowlani i pokrewni	208	0,6	30
7136	Monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych	203	0,6	44
7124	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	170	0,5	15
74	**POZOSTALI ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY**	**2 145**	**6,2**	**354**
7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	803	2,3	83
7422	Stolarze i pokrewni	462	1,3	82
7412	Piekarze, cukiernicy i pokrwni	275	0,8	36
72	**ROBOTNICY OBRÓBKI METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ**	**1 831**	**5,3**	**301**
7222	Ślusarze i pokrewni	530	1,5	72
7212	Spawacze i pokrewni	295	0,9	66
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	236	0,7	30
7223	Ustawiacze-operatorzy obrabiarek skrawających do metali	203	0,6	37
51	**PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY**	**1 692**	**4,9**	**200**
5122	Kucharze	426	1,2	40
5123	Kelnerzy i pokrewni	375	1,1	49
5159	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej nie sklasyfikowani	255	0,7	45
5141	Fryzjerzy kosmetyczki i pokrewni	252	0,7	36

Z powyższej tabeli wynika, iż w przeważającej części największa liczba ofert pracy została zgłoszona w tych samych zawodach, w których w poprzedniej części opracowania (napływ i struktura bezrobotnych według zawodów) odnotowano największą liczbę bezrobotnych. Sytuacja taka może wskazywać, iż są to grupy zawodów charakteryzujących się dużą rotacją pracowników.

Do grup, w których odnotowano znaczną liczbę propozycji zatrudnienia, a jednocześnie nie charakteryzujących się najwyższym bezrobociem można zaliczyć:

- specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani,
- kierowcy samochodów ciężarowych,
- pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni,
- pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej,
- księgowi,
- magazynierzy i pokrewni,
- robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni,
- monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych,
- robotnicy budowy dróg i pokrewni,
- spawacze i pokrewni.

Należy wziąć pod uwagę specyfikę pozyskiwanych przez powiatowe urzędy pracy ofert. W przeważającej części są to oferty związane z pracą fizyczną, przeznaczone dla osób z wykształceniem zawodowym lub niższym. Spośród wyszczególnionych w powyższej tabeli 32 grup elementarnych – w których zgłoszono najwięcej ofert pracy – tylko jedna należała do grupy specjalistów (*specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani)* oraz cztery (*agenci do spraw sprzedaży*; *pracownicy administracyjni sekretarze i pokrewni*; *księgowi* oraz *pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej*) do grupy techników i innego średniego personelu.

Dokonując dokładniejszej analizy zgłoszonych ofert pracy nie można zapomnieć o wysokim udziale ofert na prace subsydiowane (poprzez prace subsydiowane określa się formy zatrudnienia za które w całości lub częściowo dokonywany jest pracodawcy zwrot kosztów zatrudnienia bezrobotnego). W ciągu I półrocza 2006 r. zgłoszono 21.317 takich ofert - 57,7% wszystkich zgłoszonych propozycji zatrudnienia. Było to o 5.798 ofert więcej niż w porównywalnym okresie roku ubiegłego, natomiast ich udział nie uległ zmianie. Sprawia to, iż znaczna część rejestrowanego przez powiatowe urzędy pracy popytu na pracę ma charakter tymczasowy i kształtowany jest przez aktywne programy rynku pracy mające na celu łagodzenie skutków bezrobocia.

W ciągu I półrocza bieżącego roku w powiatowych urzędach pracy województwa nie odnotowano żadnej oferty pracy w dwóch grupach dużych: rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby oraz przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze. Nieznaczną liczbę propozycji zatrudnienia charakteryzują się również następujące grupy duże:

- siły zbrojne (4 zgłoszone oferty),
- rolnicy (13 zgłoszonych ofert),
- kierownicy małych przedsiębiorstw (21 zgłoszonych ofert).

Podsumowując w wojewódzkim rankingu pod względem liczby zgłoszonych ofert pracy na czołowych miejscach uplasowały się następujące grupy elementarne:

1. gospodarze budynków,
2. sprzedawcy i demonstratorzy,
3. pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani,
4. robotnicy przy pracach prostych w przemyśle,
5. pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni.

W większości powiatów dominują oferty pracy z wymienionych powyżej grup zawodowych, jednakże w niektórych powiatach na najwyższych miejscach można znaleźć oferty pracy w następujących zawodach:

1. pomoce i sprzątaczki biurowe, hotelowe i podobne (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń oraz powiaty golubsko – dobrzyński, lipnowski, toruński, wąbrzeski i włocławski;
2. robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz, Włocławek oraz powiaty golubsko – dobrzyński, radziejowski, rypiński i toruński;
3. szwaczki, hafciarki i pokrewni (9 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Grudziądz oraz powiaty brodnicki, inowrocławski i nakielski.

W niektórych przypadkach w czołówce znajdują się oferty pracy w zawodach o dużo niższej pozycji niż w rankingu wojewódzkim. Można tu uwzględnić następujące zawody:

1. robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni (21 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat chełmiński, nakielski i tucholski;
2. robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni (20 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat aleksandrowski i chełmiński);
3. portierzy, woźni i pokrewni (27 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat żniński;
4. robotnicy budowy dróg i pokrewni (33 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat wąbrzeski;
5. masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni (36 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat włocławski;
6. robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych (67 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat aleksandrowski;
7. operatorzy urządzeń do obróbki cieplnej chemikaliów i pokrewni (119 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat grudziądzki.

Do powiatowych urzędów pracy wpływa tylko cześć ofert zatrudnienia pojawiających się na rynku pracy. W końcu czerwca 2006 r. w powiatowych urzędach pracy pozostawało 3.384 aktualnych ofert zatrudnienia, na jedną ofertę przypadało 50 bezrobotnych.

3.2. OFERTY PRACY ZGŁOSZONE PRZEZ PRACODAWCÓW SKLASYFIKOWANYCH WEDŁUG PRZYNALEŻNOŚCI DO SEKCJI PKD

W I półroczu 2006 r. najwięcej ofert pracy (wyłączając oferty anulowane przez pracodawców) zgłoszono w sekcji **administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne** – 10.114 ofert (29,3%), z czego najwięcej w powiecie włocławskim (1.204 oferty). Z sugestii powiatowych urzędów pracy wynika, iż przeważająca część ofert pochodzących z tej sekcji dotyczy ofert subsydiowanych (staży, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy oraz prac interwencyjnych). Duża liczba ofert pochodziła również z sekcji **przetwórstwo przemysłowe** – 6.632 propozycje zatrudnienia (19,2%), przy czym najwięcej ofert zostało zgłoszonych w Bydgoszczy (1.021 ofert). Znaczna liczba ofert pochodziła również z sekcji **handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego** – 5.176 ofert pracy (15,0%), z czego najwięcej w Bydgoszczy (773 oferty).

Znaczącą liczbę ofert odnotowano także w sekcjach:

- budownictwo – 3.198 zgłoszonych ofert – 9,3% z czego najwięcej w miastach: Włocławek (445 ofert) oraz Bydgoszcz (435 ofert);
- działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 2.014 zgłoszone oferty – 5,8%, z czego zdecydowanie najwięcej w Grudziądzu (346 ofert) oraz powiecie toruńskim (301 ofert).

Oferty pracy, które wpłynęły do powiatowych urzędów pracy w wymienionych powyżej sekcjach stanowiły łącznie 78,6% ogółu ofert pracy, jakie pojawiły się w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko – pomorskiego w I półroczu 2006 r. (w tym samym okresie roku ubiegłego udział ten wynosił 75,6%). Szczegółową strukturę ofert pracy zgodnie z rodzajem działalności pracodawcy według sekcji PKD prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Oferty pracy według sekcji PKD

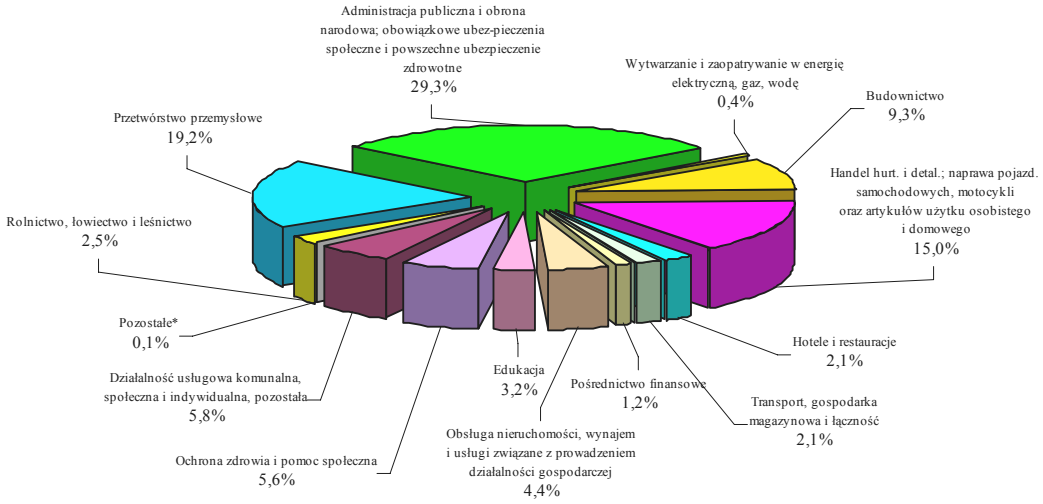

*do pozostałych sekcji PKD należą: górnictwo, rybactwo, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz organizacje i zespoły eksterytorialne

W większości powiatów wymienione powyżej sekcje dominują pod względem liczby zgłoszonych ofert, jednakże w niektórych powiatach w czołówce można zauważyć takie sekcje jak, np:

- ochrona zdrowia i pomoc społeczna (6 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Toruń oraz powiaty aleksandrowski, inowrocławski, lipnowski, świecki i toruński;
- obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (7 miejsce w rankingu wojewódzkim) – Bydgoszcz i Włocławek oraz powiaty mogileński, włocławski i żniński;
- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo (9 miejsce w rankingu wojewódzkim) – powiat bydgoski, chełmiński, nakielski, sępoleński i tucholski.

Ogólnie na poziomie województwa w jednej sekcji – organizacje i zespoły eksterytorialne – nie zanotowano żadnej oferty pracy. Nieznaczną liczbę ofert zatrudnienia zgłoszono również w sekcjach:

- rybactwo – 5 zarejestrowanych oferty pracy, z tego 4 w powiecie bydgoskim,
- gosodarstwa domowe zatrudniające pracowników – 9 zgłoszonych ofert, w tym 4 w Toruniu,
- górnictwo – 23 zgłoszone oferty, w tym 14 w powiecie sępoleńskim.

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W I PÓŁROCZU 2006 ROKU

Dla lepszego zobrazowania sytuacji na lokalnym rynku pracy warto porównać nowe rejestracje bezrobotnych z napływem ofert pracy w ciągu I półrocza tego roku. Sytuację tą, na poziomie wielkich grup zawodowych, prezentuje poniższy wykres.

Wykres 9. OFERTY PRACY W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO - POMORSKIM W I PÓŁROCZU 2006 ROKU

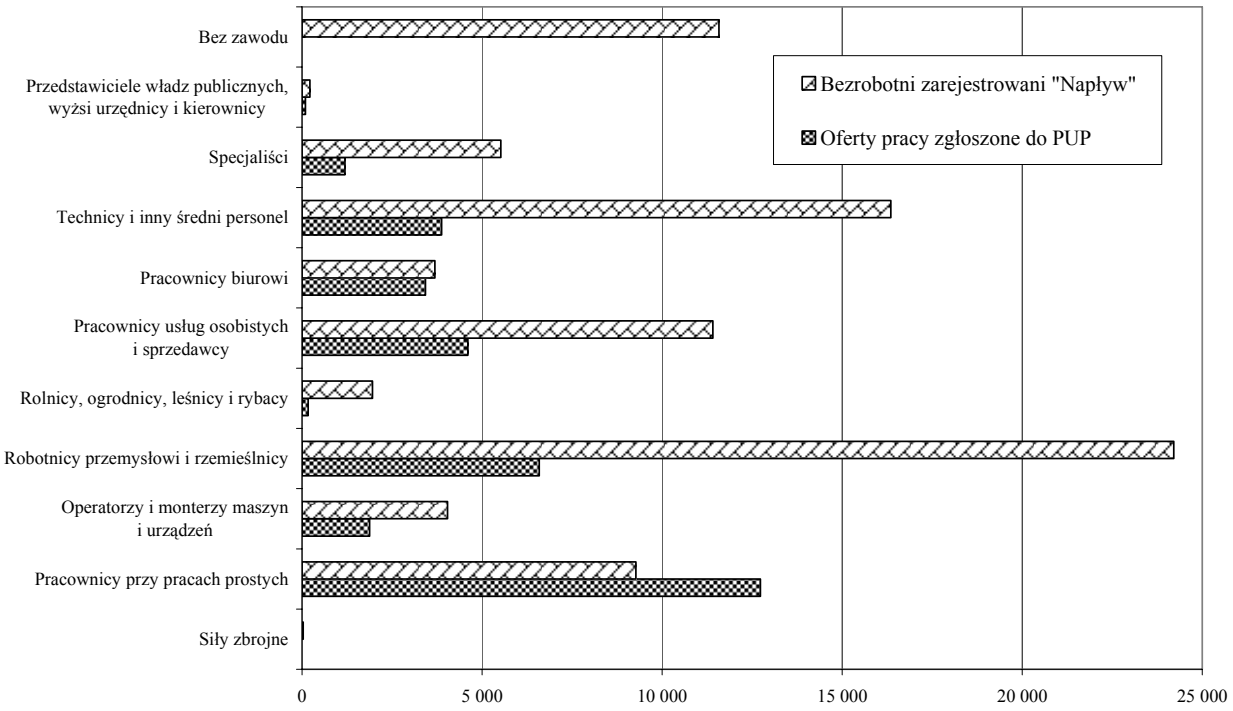

Jak wynika z zaprezentowanego powyżej zestawienia do powiatowych urzędów pracy napływa znacznie mniej ofert zatrudnienia niż wymaga tego nienasycony rynek pracy. Najtrudniej prezentuje się sytuacja wśród robotników przemysłowych i rzemieślników, gdzie różnica pomiędzy napływem bezrobotnych a ofert wyniosła 17.625 osób. Najkorzystniej kształtowała się sytuacja pracowników przy pracach prostych, gdzie liczba ofert przekroczyła nowe rejestracje bezrobotnych z zawodami należącymi do tej grupy (o 3.460 ofert).

Analizując zawody reprezentowane przez bezrobotnych w województwie kujawsko – pomorskim **pod względem wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**[6] okazuje się, iż na poziomie grup dużych – 25 grup to zawody nadwyżkowe (zgodnie z wytycznymi są to zawody dla których wartość wskaźnika jest mniejsza od 0,9). Dwie grupy można uznać za zrównoważane (zgodnie z wytycznymi są to zawody, dla których wartość wskaźnika mieści się w przedziale 0,9 – 1,1) oraz 3 grupy za deficytowe (zgodnie z wytycznymi są to zawody, dla których wartość wskaźnika przekracza 1,1).

[6] Wyrażony jako stosunek liczby zgłoszonych ofert pracy w badanym okresie w danym zawodzie do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, w badanym okresie, w danym zawodzie

Grupami dużymi charakteryzującymi się najwyższą wartością wskaźnika są:

- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołóstwie i pokrewni – 366 ofert pracy i 131 nowozarejestrowanych (wskaźnik intensywności deficytu – 2,8);
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy – 50 ofert i 19 nowozarejestrowanych (wskaźnik intensywności deficytu – 2,6);
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 8.888 ofert zatrudnienia i 4.594 nowych bezrobotnych (wskaźnik intensywności deficytu – 1,9);
- pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów – 380 ofert pracy i 398 nowozarejestrowanych (wskaźnik intensywności deficytu – 1,0);
- pracownicy obsługi biurowej – 3.045 ofert pracy i 3.291 nowozarejestrowanych (wskaźnik intensywności deficytu – 0,9).

Trzy pierwsze wymienione powyżej grupy w porównywalnym okresie roku ubiegłego również zostały zaliczone, ze względu na omawiany wskaźnik, do grup zawodów deficytowych lub zrównoważonych. Ogólnie w I półroczu minionego roku pod względem wartości wskaźnika intensywności deficytu (nadwyżki) 26 grup zaliczono do grup zawodów nadwyżkowych, 2 jako zawody zrównoważone i 2 jako zawody deficytowe.

Na poziomie elementarnych grup zawodowych – 57 grup to zawody deficytowe; 14 grup to zawody zrównoważone natomiast 271 grupy to zawody nadwyżkowe. Jak można zauważyć liczba zawodów nadwyżkowych wyraźnie przewyższa liczbę zawodów deficytowych. Przy czym dodatkowo, aż dla 83 grup elementarnych wskaźnik intensywności nadwyżki przybrał wartość 0,0, co oznacza, iż w grupach tych nie odnotowano żadnej oferty pracy.

Spośród grup elementarnych, dla których wartość wskaźnika intensywności nadwyżki wyniosła 0 najwięcej należało do następujących grup dużych:

- operatorzy i monterzy maszyn (9 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0),
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (9 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0),
- pracownicy pozostałych specjalności (8 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0),
- średni personel techniczny (6 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0),
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia (5 grup elementarnych o wartości wskaźnika 0).

Natomiast jeśli chodzi o grupy duże, dla których wskaźnik osiągnął wartości nieznacznie wyższe od zera należy tu wyszczególnić:

- siły zbrojne (wartość wskaźnika 0,1),
- średni personel techniczny (wartość wskaźnika 0,1),
- średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia (wartość wskaźnika 0,1),
- rolnicy (wartość wskaźnika 0,01),

rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby (wartość wskaźnika 0).

W I półroczu 2005 r. 47 grup należało do zawodów deficytowych, kolejnych 17 uznano za zawody zrównoważone, a 311 za zawody nadwyżkowe.

Tabela 2. Grupy elementarne o najwyższych wartościami wskaźnika intensywności deficytu

Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Oferty pracy zgłoszone	"Napływ" Bezrobotnych	Stan bezrobotnych w dniu 30.06.2006r.	Różnica	wskaźnik intensywności deficytu
		w I półroczu 2006 roku				
1222	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w przemyśle przetwórczym	7	4	1	3	1,8
1239	Kierownicy pozostałych wewnętrznych jednostek organizacyjnych gdzie indziej niesklasyfikowani	15	12	23	3	1,3
2122	Statystycy	6	3	10	3	2,0
2132	Programiści	15	12	16	3	1,3
2234	Farmaceuci	4	3	5	1	1,3
2413	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	56	30	43	26	1,9
2431	Archiwiści i muzealnicy	76	29	25	47	2,6
2471	Kontrolerzy i inspektorzy administracji publicznej	5	1	3	4	5,0
3151	Inspektorzy budowlani, przeciwpożarowi i pokrewni	9	8	15	1	1,1
3311	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	50	19	62	31	2,6
3411	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych i pokrewni	17	11	10	6	1,5
3429	Agenci biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednicy handlowi gdzie indziej niesklasyfikowani	14	6	14	8	2,3
3431	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	1 535	486	721	1 049	3,2
3432	Księgowi	269	202	572	67	1,3
3442	Urzędnicy do spraw podatków	16	3	5	13	5,3
3443	Urzędnicy do spraw przyznawania zasiłków	7	1	5	6	7,0
3461	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	411	248	340	163	1,7
3472	Prezenterzy, inspicjenci i pokrewni	11	7	8	4	1,6
3475	Sportowcy zawodowi, trenerzy i pokrewni	17	9	21	8	1,9
3476	Animatorzy kultury	11	7	11	4	1,6
3482	Pracownicy bibliotek i informacji naukowej	111	28	38	83	4,0
4111	Sekretarki	168	149	263	19	1,1
4142	Kodowacze i korektorzy	10	7	8	3	1,4
4212	Kasjerzy bankowi i pokrewni	26	18	45	8	1,4
4213	Asystenci usług pocztowych i telekomunikacyjnych* (zawód szkolny: Technik usług pocztowych i telekomunikacyjnych - obejmuje grupę elementarną 4213)	37	30	70	7	1,2
4214	Inkasenci i poborcy	40	21	41	19	1,9
4222	Recepcjoniści i rejestratorzy	93	65	128	28	1,4
5112	Kierownicy pociągów, konduktorzy i rewizorzy	64	24	81	40	2,7
5121	Pracownicy usług domowych i pokrewni	40	22	63	18	1,8
5149	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	41	4	5	37	10,3
6122	Hodowcy drobiu	4	2	7	2	2,0
7124	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	170	153	222	17	1,1
7125	Robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni	335	120	263	215	2,8
7133	Tynkarze i pokrewni	42	26	46	16	1,6
7135	Szklarze i pokrewni	59	47	60	12	1,3
7414	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych	65	55	111	10	1,2
7421	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	69	28	61	41	2,5
7423	Ustawiacze-operatorzy maszyn do obróbki drewna i pokrewni	58	37	120	21	1,6
7435	Krojczowie	53	47	124	6	1,1
8111	Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	94	30	27	64	3,1
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń metalurgicznych* (zawód szkolny: Operator maszyn i urządzeń metalurgicznych - obejmuje grupę elementarną 8121)	8	7	16	1	1,1
8122	Operatorzy urządzeń odlewniczych, walcowniczych i pokrewni	64	7	34	57	9,1
8151	Operatorzy urządzeń do rozdrabniania, mieszania i granulowania chemikaliów	8	3	9	5	2,7
8152	Operatorzy urządzeń do obróbki cieplnej chemikaliów i pokrewni	30	2	6	28	15,0
8159	Operatorzy urządzeń przetwórstwa chemicznego gdzie indziej niesklasyfikowani	8	3	17	5	2,7
8223	Operatorzy urządzeń do nakładania powłok	13	6	9	7	2,2
8266	Operatorzy maszyn do produkcji obuwia	2	1	1	1	2,0
8287	Monterzy wyrobów złożonych	35	11	10	24	3,2
8291	Operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	99	88	135	11	1,1
8311	Maszyniści kolejowi i metra	12	8	21	4	1,5
9111	Sprzedawcy uliczni	16	8	29	8	2,0
9141	Gospodarze budynków	7 079	1 997	4 383	5 082	3,5
9142	Myjący pojazdy i szyby	20	15	21	5	1,3
9161	Ładowacze nieczystości	27	8	22	19	3,4
9162	Zamiatacze i pokrewni	410	322	905	88	1,3
9211	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	366	128	250	238	2,9
9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	627	527	1 038	100	1,2

Z przedstawionej powyżej tabeli wynika, iż spośród grup elementarnych o najwyższym wskaźniku intensywności deficytu najwięcej (13 grup) należało do grupy wielkiej techników i innego średniego personelu oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (11 grup).

Należy pamiętać, iż wyszczególnione wcześniej zawody charakteryzują się najwyższą wartością wskaźnika intensywności deficytu a nie największą liczbą zgłoszonych ofert pracy.

Zawody, w których zgłoszono najwięcej propozycji zatrudnienia zostały odnotowane w części dotyczącej analizy ofert pracy.

Dodatkowo w kilku grupach elementarnych zanotowano oferty pracy a nie odnotowano żadnego bezrobotnego. Wykaz tych grup zawiera poniższa tabela.

Tabela 3. Grupy elementarne, w których zanotowano oferty pracy a nie odnotowano żadnego bezrobotnego

Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Oferty pracy zgłoszone	"Napływ" Bezrobotnych	Stan bezrobotnych w dniu 30.06.2006r.	Różnica	wskaźnik intensywności deficytu
		w I półroczu 2006 roku				
1223	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie	14	0	6	14	X
1237	Kierownicy działów badawczo-rozwojowych	1	0	2	1	X
1312	Kierownicy małych przedsiębiorstw w przemyśle przetwórczym	4	0	0	4	X
2351	Specjaliści metod nauczania	3	0	4	3	X
2454	Choreografowie i tancerze baletowi	1	0	1	1	X
3423	Pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy	8	0	3	8	X
3453	Funkcjonariusze Służby Więziennej	2	0	3	2	X
3477	Asystenci do spraw organizacji produkcji filmowej i telewizyjnej* (zawód szkolny: Technik organizacji produkcji filmowej i telewizyjnej - obejmuje grupę elementarną 3477)	4	0	0	4	X
7232	Mechanicy statków powietrznych i pokrewni	1	0	3	1	X
8123	Operatorzy pieców i urządzeń do obróbki cieplnej metali	6	0	1	6	X
8153	Operatorzy urządzeń filtrujących i oddzielających	2	0	0	2	X
8224	Operatorzy urządzeń do produkcji materiałów światłoczułych i obróbki filmów	1	0	1	1	X
8263	Operatorzy maszyn do szycia	3	0	3	3	X
8286	Monterzy wyrobów tekstylnych, z tektury i pokrewnych materiałów	2	0	0	2	X

Ze względu na fakt, iż wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) bada tylko stosunek średniego napływu ofert do średniego napływu bezrobotnych w okresie, nie uwzględniając liczby bezrobotnych pozostających w rejestrach na początku okresu przy wyborze zawodów nadwyżkowych i deficytowych dodatkowo wykorzystuje się **wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie**[7]. Generalnie wartość tego wskaźnika, dla większości grup zawodowych, jest bardzo niska, dzieje się tak za sprawą wysokiego odsetka osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (40,5% ogółu bezrobotnych). Na poziomie dużych grup zawodowych tylko w trzech grupach wskaźnik szansy uzyskania oferty przekroczył poziom 0,1 były to następujące grupy:

- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni (wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie 0,23),
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie 0,14),
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie 0,11).

Oznacza to, iż potencjalna osoba bezrobotna zarejestrowana w danym zawodzie ma szanse na uzyskanie propozycji zatrudnienia w tymże zawodzie poniżej 10,0%.

Ponadto na poziomie grup elementarnych, aż dla 75 grup wskaźnik ten przyjął wartość 0,0. Wartość powyżej 1,0 osiągnęły tylko 2 grupy: *pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani* oraz *kierownicy małych przedsiębiorstw w przemyśle przetwórczym*.

Na koniec czerwca 2006 r. na terenie województwa kujawsko – pomorskiego pośród 57 elementarnych grup zawodowych zaliczanych **do zawodów deficytowych** najwyższym wskaźnikiem szansy uzyskania oferty w zawodzie charakteryzowały się grupy zawodowe zawarte w poniższej tabeli.

[7] Wyrażony jako stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie w badanym okresie, będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy do średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie, w badanym okresie.

Tabela 4. Grupy elementarne o najwyższych wskaźnikach intensywności deficytu oraz szansy uzyskania oferty w zawodzie

Kod zawodu	Nazwa zawodu	nowe rejestracje bezrobotnych w okresie	oferty zgłoszone w okresie	liczba ofert aktualnych na koniec okresu	wskaźnik intensywności deficytu	wskaźnik szansy uzyskania oferty
3431	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	486	1 535	39	3,2	0,4
3482	Pracownicy bibliotek i informacji naukowej	28	111	10	4,0	0,4
8111	Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	30	94	21	3,1	0,5
2431	Archiwiści i muzealnicy	29	76	3	2,6	0,5
5149	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	4	41	13	10,3	2,2
8287	Monterzy wyrobów złożonych	11	35	1	3,2	0,8
8152	Operatorzy urządzeń do obróbki cieplnej chemikaliów i pokrewni	2	30	0	15,0	0,7
3442	Urzędnicy do spraw podatków	3	16	1	5,3	0,6
1222	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w przemyśle przetwórczym	4	7	0	1,8	0,6

Ujęte powyżej zawody nie należą do zawodów, w których zgłoszono największą liczbę ofert ani do zawodów o najmniejszej liczbie bezrobotnych. Zawody te cechuje przewaga napływu ofert nad nowymi rejestracjami bezrobotnych oraz wysoki, na tle innych grup zawodowych, wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w danym zawodzie.

Jednakże dane zbierane z powiatowych urzędów nie dają wyczerpującej odpowiedzi na temat zawodów deficytowych w województwie. W zagregowanych danych dotyczących bezrobotnych i ofert pracy według zawodów dla całego województwa **w 442 zawodach w ciągu I półrocza 2006 roku nie zarejestrował się żaden bezrobotny ponadto w zawodach tych nie odnotowano w powiatowych urzędach pracy żadnej oferty pracy**, co może wskazywać, iż są to zawody zrównoważone i deficytowe.

Na terenie województwa spośród 271 elementarnych grup zawodowych zaliczanych **do zawodów nadwyżkowych** w ciągu I półrocza 2006 r. do rejestrów bezrobotnych najwięcej osób zgłosiło się w zawodach zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 5. Grupy elementarne o najniższym wskaźniku intensywności nadwyżki i największej liczbie noworejestrowanych bezrobotnych

Kod zawodu	Nazwa zawodu	nowe rejestracje bezrobotnych w okresie	oferty zgłoszone w okresie	liczba ofert aktualnych na koniec okresu	wskaźnik intensywności nadwyżki	wskaźnik szansy uzyskania oferty
5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	6 883	2 914	204	0,4	0,0
3419	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	3 672	96	15	0,0	0,0
7222	Ślusarze i pokrewni	2 893	530	72	0,2	0,0
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych* (zawód szkolny: Mechanik pojazdów samochodowych - obejmuje grupę elementarną 7231)	2 484	236	30	0,1	0,0
3115	Technicy mechanicy	2 298	110	21	0,0	0,0
7121	Murarze i pokrewni	1 976	842	154	0,4	0,0
5122	Kucharze	1 929	426	40	0,2	0,0
7422	Stolarze i pokrewni	1 844	462	82	0,3	0,0
7412	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1 751	275	36	0,2	0,0
9132	Pomoce i sprzątaczki biurowe, hotelowe i podobne	1 620	978	47	0,6	0,0
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	1 588	959	128	0,6	0,0
7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	1 469	67	11	0,0	0,0
7141	Malarze budowlani i pokrewni	1 291	208	30	0,2	0,0
3415	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	1 236	420	69	0,3	0,1
3212	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	1 195	13	4	0,0	0,0
7233	Mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń* (zawód szkolny: Mechanik-monter maszyn i urządzeń - obejmuje grupę elementarną 7233)	1 076	159	17	0,1	0,0

Jak można zauważyć, są to te same zawody, które w pierwszej części niniejszego opracowania zostały wymienione jako grupy zawodowe najczęściej reprezentowane przez bezrobotnych (według stanu z dnia 30.06.2006 r.). W porównaniu z I półroczem 2005 r. lista wyszczególnionych zawodów praktycznie nie uległa zmianie.

Następujący wybór zawodów deficytowych i nadwyżkowych został dokonany na podstawie danych zgromadzonych przez powiatowe urzędy pracy. Zgodnie z uwagami zgłaszanymi przez niektóre z nich baza danych wykorzystywana do zestawień statystycznych nie do końca odzwierciedla mobilność osób bezrobotnych, gdyż bezrobotni są klasyfikowani zgodnie z zawodem wyuczonym lub ostatnio wykonywanym. W rzeczywistości mamy do czynienia ze zjawiskami bardziej dynamicznymi. Kształcenie ustawiczne coraz powszechniej prowadzi do sytuacji, w której dodatkowo uzyskiwane kwalifikacje, uprawnienia, doświadczenie zawodowe, stają się podstawowym elementem w poszukiwaniu pracy oraz procesie kojarzenia ofert.

Zniekształcenie rzeczywistej sytuacji na lokalnym rynku pracy powoduje również aktywna polityka państwa w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Powstają liczne miejsca pracy subsydiowanej, których istnienie i sposób realizacji kształtują procedury administracyjne, a nie rynek.

Dodatkowo aby prowadzić wiarygodny monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych zbierane dane statystyczne powinny zawierać informacje o bezrobotnych podejmujących pracę, z uwzględnieniem zawodu takiej osoby. Informacje te pozwoliłyby na określenie zawodów w jakich bezrobotni podejmują pracę niesubsydiowaną. Wymaga to zmodyfikowania procesu zbierania danych przez urzędy pracy. Obecna baza danych zawiera bowiem niepełne informacje na temat zawodów w jakich bezrobotni podejmują pracę.

V. PODSUMOWANIE

Niniejszy raport stanowi swoiste dopełnienie prowadzonego od wielu lat monitoringu sytuacji na rynku pracy. Monitoring zawodów dla województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia obraz zjawiska bezrobocia w zakresie deficytu i nadwyżki zawodów występujących na regionalnym rynku pracy. Na podstawie uzyskanych wyników można sformułować poniższe wnioski.

1. W powiatowych urzędach pracy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, na koniec czerwca 2006 r. pozostawało 168.344 osoby **bezrobotne.** Stopa bezrobocia dla województwa w tym okresie osiągnęła poziom **20,2%.** Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: żnińskim 29,8%, grudziądzkim 29,3%, nakielskim (28,6%) oraz lipnowskim (28,2). Natomiast najniższą stopę bezrobocia zarejestrowano w Bydgoszczy (9,5%) i Toruniu (10,7%).
2. **Największe grupy bezrobotnych stanowili** przedstawiciele czterech grup wielkich - *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (26,5%), *pracownicy usług osobistych i sprzedawcy* (16,8%), *technicy i inny średni personel* (13,6%), *pracownicy przy pracach prostych* (13,5%). Wśród bezrobotnych duży udział mają również osoby bez zawodu (13,2%). Największy napływ bezrobotnych nastąpił w tych samych grupach.
3. **Bezrobotne kobiety** stanowią 58,0% ogółu bezrobotnych. Generalnie najwyższy wskaźnik bezrobocia wśród kobiet dotyczy grup zawodowych o największej liczbie bezrobotnych ogółem lub w zawodach wykonywanych najczęściej przez kobiety. Do tych ostatnich można zaliczyć grupy: *pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów*, *specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia*, *specjaliści szkolnictwa*, *pracownicy obsługi biurowej, ogrodnicy*.
4. **Bezrobotne osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki** stanowią 3,3% ogółu zarejestrowanych. Największy udział mają tu osoby bez zawodu oraz przedstawiciele następujących grup elementarnych: *pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani*, *sprzedawcy i demonstratorzy*, *agenci do spraw sprzedaży* i *technicy mechanicy*.
5. **Osoby poprzednio pracujące bezrobotne powyżej 12 miesięcy**, w końcu czerwca 2006 r. stanowiły 40,5% ogółu bezrobotnych. Do grup zawodów najbardziej generujących długotrwałe bezrobocie należy zaliczyć: *rolników*; *operatorów i monterów maszyn*; *operatorów maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych*; *robotników zawodów precyzyjnych*, *ceramików, wytwórców wyrobów galanteryjnych*, *robotników poligraficznych i pokrewnych*; *pracowników obrotu pieniężnego i obsługi klientów*; *leśników i rybaków*; *kierownicy małych przedsiębiorstw*.
6. Na koniec czerwca 2006 r. największą **liczbę bezrobotnych według przynależności ostatniego miejsca pracy do sekcji PKD** odnotowano w *przetwórstwie przemysłowym* – 26,6% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących, *handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* – 20,8%. Nowe rejestracje bezrobotnych według przynależności ostatniego pracodawcy do sekcji PKD były najliczniejsze dla tych samych sekcji.

7. W minionym roku do powiatowych urzędów pracy województwa kujawsko - pomorskiego **wpłynęło 36.916 ofert zatrudnienia**. Najczęściej oferty te były przeznaczone dla grup zawodowych, w których odnotowano największą liczbę bezrobotnych. Zauważyć jednak należy duży udział ofert na prace subsydiowane, który w I półroczu 2006 r. wynosił 57,7% ogółu zgłoszonych ofert (w poszczególnych powiatach udział ofert na prace subsydiowane wahał się od 24,3% w powiecie bydgoskim do 87,3% w powiecie żnińskim).
8. Najwięcej ofert **pracy według przynależności pracodawcy do sekcji PKD** zgłoszono w sekcji *administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne* – 29,3% ogółu; *przetwórstwo przemysłowe* – 19,2% ogółu oraz *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* – 15,0%.
9. **Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego występuje ogromna przewaga zawodów nadwyżkowych.** Zgodnie z wyliczonym wskaźnikiem intensywności nadwyżki na poziomie grup elementarnych – 57 grup to zawody deficytowe; 14 grup to zawody zrównoważone; 271 grup to zawody nadwyżkowe. Aż dla 83 grup elementarnych wskaźnik intensywności nadwyżki przybrał wartość 0,0. Niepokojący jest też ogólnie niski poziom wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy w danym zawodzie.
10. **W porównaniu z I półroczem 2005 r. lista wyszczególnionych zawodów deficytowych jak i nadwyżkowych praktycznie nie uległa zmianie.** Nadal najmniejsze szanse na zatrudnienie mają przedstawiciele zawodów z grup elementarnych: *sprzedawcy i demonstratorzy*, *pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani*, *ślusarze i pokrewni*, *mechanicy pojazdów samochodowych* i *technicy mechanicy*. Natomiast największe szanse na znalezienie pracy mają bezrobotni z grup: *pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni*, *pracownicy bibliotek i informacji naukowej*, *operatorzy maszyn górniczych i pokrewni* oraz *archiwiści i muzealnicy*.

VI. SUMMARY IN ENGLISH

CONCLUSIONS

Present report makes up a *sui generis* completion to monitoring of labour market that have been realised for many years. Monitoring of occupations in kujawsko – pomorskie voivodship displays a phenomenon of the unemployment according to shortage and excess occupations on regional labour market. On the basis of received results there can be following conclusions drawn:

1. In powiat labour offices in kujawsko – pomorskie voivodship as of the end of June 2006 there were **168,344 unemployed persons registered.** The unemployment rate for the voivodship accounted for **20.2%**. The highest unemployment rate was registered in żniński powiat (29.8%), grudziądzki powiat (29.3%), nakielski powiat (28.6%) and lipnowski powiat (28.2%). The lowest unemployment rate was registered in cities Bydgoszcz (9.5%) and Toruń (10.7%).
2. **The largest groups of the unemployed were representatives of four major groups of occupations** - *craft and related trades workers* (26.5%), *service workers and shop and market sales workers* (16.8%), *technicians and associate professionals* (13.6%) elementary occupations (13.5%). Among the unemployed there was also a great share of persons without any occupation (13.2%). The biggest inflow of the unemployed in the first half of 2006 occurred also in the same groups.

3. **Unemployed women accounted for** 58.0% of total number of the unemployed. In general the highest indicator of the unemployment among women occurred in occupational groups of highest number of the unemployed in total or among occupations most frequently carried out by women. The second group makes up following groups: *customer service clerks*, *life science and health professionals*, *teaching professionals*, *office clerks*, *gardeners*.
4. **Unemployed persons registered within 12 months since the end of education by occupation accounted for 3.3%** of total number of the unemployed. The biggest share get persons without any occupation and representatives of following unit groups: *finance and sales associate professionals not elsewhere classified, shop salespersons and demonstrators*, *technical and commercial sales representatives*, *mechanical engineering technicians*.
5. **Previously employed persons remaining over 12 months without work**, as of the end of June 2006 accounted for 40.5% of total number of the unemployed. Occupational groups generating the highest unemployment among the long – term unemployed were: *skilled agricultural workers*; m*achine operators and assemblers*; s*tationary plant and related operators*; *precision, handicraft, craft printing and related trades workers*; *customer services clerks*; *skilled forestry and fishery workers*; *managers of small enterprises*.
6. In the end of June 2006 the highest **number of the unemployed by membership of the last place of employment to the Polish Classification of Activities sections** was registered in *manufacturing* section – 26.6% of total number of the unemployed previously employed, *whole sail and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods* – 20.8%. In 2005 inflow of the unemployed by membership of the last employer to the Polish Classification of Activities sections was the largest in the same sections.
7. In past year in labour offices of kujawsko – pomorskie voivodship **there had been 36,916 job offers registered**. The largest amount of job offers was directed to those occupational groups, where the highest number of the unemployed was registered. However the high share of job offers for subsidised work, which in the first half of 2006 accounted for 57.7% of total registered job offers (in particular powiats share of the job offers for subsidised work in total number of the registered job offers ranged from 24.3% in bydgoski powiat to 87.3% in żniński powiat) should be noticed.
8. **The highest number of the job offers by membership of the employer to the Polish Classification of Activities section** registered in *public administration and defence, compulsory social security* section – 29.3% of total; *manufacturing* – 19.2% of total and also *whole sail and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods* – 15.0%.
9. **In the area of kujawsko – pomorskie voivodship there is a great predominance of excess occupations.** According to a calculated indicator of the excess intensity on the unit occupational groups level – 57 are shortage occupations; 14 groups are balanced occupations; 271 groups are excess occupations. For as many as 83 unit occupational groups the indicator of the excess intensity accounted for 0.0. The very low indicator of a chance to obtain a job offer in a given occupation is also alarming.
10. **In comparison to the first half – year 2005 the list of the particular occupations shortage and excess didn't change.** Still the smallest chance for employment has the representatives of fallowing unit groups: *shop salespersons and demonstrators, finance and sales associate professionals not elsewhere classified, locksmith and related workers, motor vehicle mechanics and fitters, mechanical engineering technicians*. However the biggest chance for employment has the representatives of fallowing groups: *administrative secretaries and related associate professionals*, *library and scientific information workers*, *mining plant operators, archivists and curators*.

CONTENTS

I.	**Introduction**…….....	**1**
II.	**Analysis of the unemployment in kujawsko-pomorskie voivodship by occupation and membership of the last place of employment to the Polish Classification of Activities sections** …….....	**2**
2.1.	General description of labour market …….....	2
2.2.	Inflow and structure of the unemployed by occupation ……...	4
2.2.1.	Newly registered unemployed persons by occupation in the first half of 2006....	4
2.2.2.	Structure of the unemployed by occupation. As state on the end of June 2006...	6
2.2.3.	Unemployed women by occupation …….	10
2.2.4.	Unemployed persons registered within 12 months since the end of education by occupation ……...	13
2.2.5.	Previously employed persons remaining over 12 months without work……..	15
2.3.	The unemployed by membership of the last place of employment to the Polish Classification of Activities……	18
III.	**Analysis of job offers registered in powiat labour offices in kujawsko – pomorskie voivodship……**	**20**
3.1.	Structure of registered job offers by occupation ……..	20
3.2.	Job offers extended by the employers classified by membership to the Polish Classification of Activities section ……..	23
IV.	**Analysis of shortage and excess occupations in kujawsko – pomorskie voivodship in the first half of 2006**…….....	**25**
V.	**Conclusions** …….	**31**
VI.	**Summary in english……**	**32**